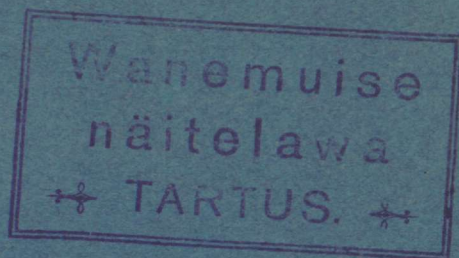

C280.

5897

Ephraimi tütar.

Carl Hauptmann.

Eesti Üliõpilaste
Seltsile Tartus
Wanemuise näitelawa

66

Eesti Üliõpilaste
Seltsile → → Tartus
Wanemuise näitelawa

Ephraimi tütar.

Näitemäng viies vaatüles.

Carl Hauptmann.

Tõlkinud: K. Kadak.

Wanemuise
näitelawa
→ TARTUS. →

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

76201

Ofalised.Gottlieb Ephraim, taluperemees.Beate Ephraim, tema naene.Breite Ephraim, tema tütar.Ernst Ephraim, tema poeg.Josef Schindler, tööperemees.Schindleri eit, tema ema.Blumig, loomakaupleja.Böhmi Franzi.Hermann Kuhnborn} taluperemeesed ja nend
de naesed.Gustav KretschmerHeinrich HildebrandtGlumm, kõrtsimeesPauline, tema naene.Beckeri eit, vaestemaja elanik.Matherini eit.Fra Jakob, wana kaupmees.Tine, tüdruk Ephraimi juures.2 töölist, 1 poiss, poisid, tüdrukud.I., III., IV. ja V. waatus: Ephraimi juur pere-
tuba; II. waatus: kõrts.

Esimene waatus:

Ephraimi juur peretuba. Tuli ahjus põleb.
 Ahjuaugus auravad potid. Ahjul on taga
 madal ahjupaätne, kus mõned magamise-
 kotid on. Laua pääl leib ja rüga. Toauks-
 on harilikult lahti, nõnda et laudaust näha
 võib.

1. etendus:

Perenaese (häält on uskojast kuulda).

Minu pärast osta ja need sead, või ära
 osta! Mina ei ütle enam midagi. (Perenaese
 ilmub worgas-tegerouise-toauksle ja
 lähub kolde juurde.) See lähub ikka nõn-
 da - hommikust õhtuni, õhtust hommiku-
 ni! Selle wooramaa julase pärast peab
 poeg enesle kes teab mis ütelda lastema
 ja nüüd tahab ta jälle neid seakefi kui
 võimalik jumalamuidu saada - iga!
Tine (noor kargatudruks, on pümalüppikus
 ja lauda uksele ilmunud).

Perenaese (ikka veel kolde juures toime-
 tades). Tüdrukud! (Kowemini) Tüdru-
 kud ae!

Tine (sisse astudes). Noh, ärge siis kohe nii rõõkige! Ma tulen ju juba!

Peren. Piim jüa! Teie ei jõua küll jälle õigeks ajaks valmis saada, enne pead ikka eneset keele kurgulakke karjuma! (on piima lüpsiku wõtnud.) Kas-teie ei saa warsti walmis jelle weidikeste lüpsimisega?

Tine (rahulikult ündruse äärega nägu kuivatades). Ja, ja - karjuge aga! (Pahajelt.) Mina waatan ka natuke sigade järele, perenaene. Ma riputan ju juba põhku älla -!

Peren. Waatad sigade järele, waatad sigade järele! Ja tüdruk? Breite?

Mis-järele tema siis jälle waatas? See wahi wist jälle jelle poiginaha Josepi juures? Mis?

(Peremehe häält on kuulda.)

Tine. Ei, Josef ei ole weel narmelt koudugi tulnud. (Tühja lüpsikut wõttes.) Breite lüpsab alles Punikut.

2. etendus.

(Selle aja jao on taluperemees Ephraim)

juur, nature ettepoole kehaga, ilma habemeta
 wanames, wirgalt talitades, õnelt jesse tulnud.
 Tema taga loomakaupleja Plumig, wana,
 wifa, kawal fahkuridaja, lahtis jämedast
 willast jakis, kübar kuklas, piits-pahemas-
 käes.)

Tine (ära lauta).

Peremees (toauks juures ümber pöördes). Käi
 kas woi nagu koor minu järele! Mina
 oma jona ei muuda! Kakskümmend üks
 taabit nende nelja kõhna sealuu eest - ja
 mitte ühte penni enam ei näe sa!

Perenaene (on nüüd kefet tuba ja waatab,
 põllesto-käes, päält).

Loomakaupleja (pääd krattides). Ei! ei, ei!
 - Kus ja kellega! - asjast ei saa siis midagi!
 Ei, ei, koguni wul paljalt kahju
 saada? Mis pärast ka? Wotan siis oma
 ilusad seakised jälle rahulikult kaasa!

(Pöörab nõuta jälle ukse poole.) Egas just
 Ephraimi juures ei pea kaubast asja saama!

Peremees (upelink käes). Ei, ei, ei pea ka

mitte! Võta aga pääle kaaja - kõik ühes
 koos! Sigu on ilmas küllalt! (ära kambriks)
Loomakaupl. (lühidalt naerdes; kuna ta kü-
bara jälle päha paneb). Noh, ja, ja, Beate...
 Sigu on muudugi küllalt ilmas. Ka mitte
 ikka juft niisuguseid vileffaid loomakefi.
Perenaene (on, nii pea, kui peremees ära
kadus, ruttu jalaja taskust raha wälja
wõtnud, talakesti). Plumig! (Näpuga
tõmmates). Plumig! (Pigistab temale ja-
laja ühe taalri pihku). Üks taaler juur-
 de! Minule meeldiwad need otse! Aga
 juu pidada! Kas-kumled?

Loomakaupl. (tõstab nina kavalalt naer-
des püsti) Ha! - Kus-niind jeda! (õitawat
lõngutust tehes.)

Peren. (kõwasti). Sa ei usu sugugi, kuidas
 jelle mehega ikka raskemaks- ja ras-
 kemaks-läheb läbi saada!

Loomakaupl. (kõwasti naerdes). Lugu
 on juft nagu koertega. Need lähewad
 lõpusoolle ka ikka kurjemaks!

Peren. (Kambriks tagasi tules, nagu mööda

mimes, Blumigile). Mis-ja sejad veel, Blu-
mig? - Tee, tee, Blumig, tee, et wälja saad!
Mul on jellest laadast õues tahtmine täis!
Tee aga minekut kõige oma seakarjaga!

Loomakaupl. (perimeest käirjelt kinni hoides)
Ephraim! wõta õmeti raafukegi aru
päha!

Peremees (pilgates). Ara jeda looda!
Kui tiid, jitarawarefid mitte kõhe kaelan
täisei täida, siis saad kõhe kuulda:
wõta õmeti aru pähe! Mina ei taha
jugugi niijugust aru! (waatab äkki nal-
jakalt ümber, nagu ostjiko-ta midagi)

Kas saad minema, wõi ehk ma wõtan
pütja ja kihutan sind ühes terve sinu
iluga seakupatusega angust wälja! (on
korruga järul moteldes ukse juurde läi-
nud)

Peren. Ja, ja, ja. Niijugune see mees
niid on, Blumig!

Breite (tuleb kallekest kandes jisse).

Perem. (kes jelle wahi jee seinakapi juu-
res midagi teinud on, asjalikult Breitele).

8.
Kas Schindler Josef juba kodus on?
Breite (üks kõigest). Muidugi, praegu tuleb rahvas kodu, isa. Nad on juba küüni taga.

Peren. On aga ka aeg.

Breite. Ei, isa, kas neil aega on, see huksad kotta kinni kõita ja pääle laduda. Sääal kulub küll tükk aega ära. Laifel-da nad jääle juurt ei saa.

Loomakaupl. Noh, tere kah, Breite!

No ütke õige, ja oled ju päris priskeks tüduruks läinud! — Aga, jumal teab, Gottlieb, seda ei võiks küll keegi arvata, et sinu kõrval põllul niifugune ilus lill kasvab! No on ful juo kamees, tüduruk?

Peren. Ah jumal, ah jumal, tema tahaks üht mõistlikku saada!

Loomakaupl. Noh, et ta sellepärast kurvastaks, seda ei ole küll tema näost näha. Sul on ju punased põsed ja vähe-malt ei näita ja mille pahurat nägu, nagu vanamees.

Breite. Ei ole mul ju ka jõhjuft. Sina naavad
ju ka parem. (Wõtab ühe lamba jälle, et min-
na.) Pääle selle on meil täna nõnda palju teha,
et meil kurvastamifeks dega üle ei jää, kuigi
meil kurvastamift oleks.

Loomakaupl. (tema juurde astudes). On see aga
tüdruk - pagana tüdruk! (tahab teda lou-
ast näpistada.) Mis?

Breite (jämedalt ja pilkavalt naerdes). Ära
tule lähedale, wana seakaupmees! Ma ütlen
julle!

Perem. (pahapelt). Ära ole koke nii jäme,
tüdruk! See ei kõlba! (Breite ära.) Sga
woib uskuda, Blumig! Tüdruk woib teha,
mis ta tahab, see on häa, ja woib lahti
lasta, mis ta tahab, see on häa -

Perem. (ühidalt). No ärge hakake mind
wihastama! Minu tütar ei lähe jälle
midagi korda, Blumig! See ei lähe ülevõld-
se kellelegi midagi korda! Leid arm, naene!
Murette parem oma paipojakefe eest!
(äreuus tõuseb.) Muidu pean mina jälle
korra teda õpetama! See ei oleks jälle

ehk nina mööda! - Mul oleks parajasti
tuju, oma südame päält ära ütelda. See
ei oleks sulle aga ehk meelt mööda!

Loomakaupl. (teeda käevarriga mitu korda
idafi rääkimast takistada kaffudes). Got-
lieb! Gottlieb! - Kuule mind ometi! Kuule
mind ometi!

Perem. No müidugi kuulen ma find!
Weidike aga kuulen ma find ka veel!
Aga mu kannatus katkeb ka!

Loomakaupl. (Kannatlikult, kavalalt).
Minu viimane jõna, Ephraim! Ühe
ainukeste taalri paned veel pääle!

Perem. (rõhuga). Ka mitte poolt pennigi!

Loomakaupl. No ütke ometi ise, Beate,
kas ei ole suljad fead, mis?

Perem. No nüüd on mul sellest tahtmine
kafa! (Hüüab wälja) Josef, Josef! -
See on ju jälle alles küüni taga! - Örnff!
- Poifs! - Örnff!

Örnffti (hääle laudast). Mis? - Mis on? -
(Jelmub selle järele pikkamisi laudaukse
pääle ja tuleb küni toa läveni.)

Peremees (kui ta teda näeb). Kust ja tuled?

Mis? Laudast? — Mis päraft ei kōmmitanud ja veel nature lauku? Ja pead küll enne alles jada korda vaatama, mis jul teha on? —

Mis? — Küll ma sulle jalad alla teen!

Ma ühün, ja oled üleüldse minu päält veel midagi ära teeninud! Waata ette! — See tuleb veel! See võit veel tulla!

Ernst (ükskoisse näoga, ilma et fonagi lauluda julgeks, tahab ära minna).

Peremees (wahwalt). Lida jääd veel! — ja kuuled enne, mis ma ütlen! Kõigepäält aja mul terve selle seakarja õuest välja! Kas jaid aru? Aga kõik ühes-kõos — kõik ühe korraga! Seakaupmehes ühes! Ja nature rutemini! Et ma ^{kohes} näeksin!

Perendane. Blumig! No! wõta ometi aru pähe, ma arwan, aig oleks!

Ernst (jääb nõuta usse juurde fisma).

Loomakaupl. (peremest pidades). Gottlieb!

(Naerab.) Noh, siis pean kord ühe filmi

kiinni pigistama. (Kuna mõlemad lauda

poole lähewad.) On minu kahju! Täh, wõta pääle!

On minu kaabu! Aga minu isa ütles ka
ikka — (Kaavad lauta ära.)

Peren. (nende taga.)

3. etendus

Brunft (astub laua juurde ja loikab omaile tulla.)

Josep Schindler (muftlase moodi mees, tumeda
näoga, umbes 30 a. wana, on hobusepangiga
õnelt jõe tulnud ja Kolde juurde läinud.)

Brunft (pilkavalt). Oled isale minu pääle
kaewanud? — hahaha! Jikka kaeba aga!
ikka kaeba aga!

Josep (teeb põgliku lügetuse, ilma fonäla-
jumata.)

Brunft. Jja peaks sinu pärast mind puutuma!
Aga joo hoidku jumal! ütlen ma sulle!

Josep (läis-wiha). Walita jina aga weel
kõrd minu wanamoori pääle, jina laisk-
wofft! joo tuleb weel paremini kui täna!
Saad aru?

Brunft (pingul). Kõrises kargan ma sulle — jina,
— jina —

4. etendus

Breite (on rutulifelt jõe tulnud). Mis sul joo

jälle selle Josepiga on, wana halp! (on kolde juurde läinud ja wõtab Josepi käest tema asjad ilma wasturääkida lastmata ära.) Anna jia, küll ma teen.

Ernst (rahulikunako jäädes). Küll ma weel korra näitan Josepi jäändale, kes ma olen! (Pilgates ja rahulikult.) Saad woib mind iha furness löüa. Aga seda jin ma ei kardä.

Josep (naerab põlgawalt).

Breite (Ernstile). Sie, et wälja jääd!

Ernst (äkki naerdes). Ja, ja, ma lähen, ma lähen!

Breite. Sa ajad weel asja nü kaugele, et iha naljale lõpu teeb.

Josep. Sa peaksid, Jumal teab, küll parem saie jõuuga tööd tegema hakkama, - Bina ninatark poiss, jina! Kas said minust aru?

Ernst (läheneb Breiteff hoolimata Josepile). Kõrises kargan ma sulle - jina närufant - kui ja ka ühtelati minu iha ümber roomad, nagu mõni jõhwüts - jina -!

Breite (korjus teda tugewasti tagasi). Sa lähed! Sa lähed, ütlen ma sulle! (Küüab ärski) Jha, ifa!

Ernst (järele ahwides). Jha, ifa! (Rahuli: kullt ära.)

5. etendus.

Josep (äritatult). Poiss- ei jäta eme rahu, kuni ta minu wõi jinnu ifa käest korra tublisti õpetada saab - aga see ei kesta enam juugigi kaua -

Breite (kes nähtuke arga wälja kuulanud on, riputab emast äritelt Josepi külge).

Josep, sa ajafid eme nii kaua Franziga juttu, Josep?

Josep (Kalgilt). Mis?

Breite. Sa ajafid jelle Böhmi Franziga nii kaua juttu, Josep? Seda tahan ma teada!

Josep (rüskoikfult). Ah, anna mulle parem ruttu jooja wett! (Lükkab musta juuksejalga otja päält ära.) Ma pean langule ruttu jooja lakket wiima. (Kalgilt) Ma arwan, jina hakkad ka weel mind jalwanna! Seda oleks mul just waja!

Breite (on tema lahti lastnud). Oo, mis-
lähed mulle lauk korda? Mis-lähed mulle
pois-korda? Seda pean ma teadma,
Josep, kui viimati tösi on, mis-inimesed
ütlevad -

Josep (wenitades). Mis?

Breite. Mina - haigeko jään, kui ma
jind jelle Franziga nõnda salakefi naerma
ja rääkima näen!

Josep (imestades). Aga mis-ma piaksin
jüs Franziga rääkima, kus ta praegu
jälle esimest korda jua külasse tagasi
tuleb? - Ütlejime lihtsalt "tere", nagu
igamies -

Breite. Ei, ei! Sa arwad, ma lasen ene-
jle tühje sõnu ette rääkida, nagu teised?
Mina ei ole nagu teised. Mis-ma olen,
see ma olen. Mis-mul on, seda tahan
ma üksi omale pidaada. Seda ma juba
kellegi teisega ei jaga, et ja seda tead! -

(Nuttule lähedal.) Aga mispärast ma koke
jinnu poole hoidma hakkasin -

Josep. No ütle, mis-ma Franziga rää-

16.
Kifin? Kas fa ei ütlet? Kui fa jellepärast
nagu pöörane, pead fa ometi teadma!

Breite. Kust siis, Josef? Ma olin ometi
lehmalaudas ja nägin läbi akna teid
aia ääres seisma -

Josep. Telt et Franzi ja minu ema liht-
salt külatänavat pidi mööda läkijwad.

- Noh, niisid ma ütlen sulle midagi:

Franzi läheb täna emaga palvemaja
kõrki - ja teevad jälle külarahvale täna
õhtulaialt löbu. Said aru?

Breite. Ja sinna lähed sina ka küll?

Josep. Mis?

Breite. Kellele see siis löbu peab olema,
mis? Sinule ja Franzile! Ja mina seis-
ku juures ja waadaku päält, kuidas teie
pillerkaari peate? Eks ole tõsi?

Josep (naerdes). Oled oieti ära arwanud!

Breite. Nagu juuroid, kui fa nagu hull
jelle inimise tüki järle olid ja terve õhtu
kandlitüdrukuga käe alt kinni käisid!

(Pisaratega) Ja, ja - ma peaksin parem
kuulama, mis inimesed räägiwad -

Josep. Ma küsin sind viimast korda: Mida olen ma temaga rääkinud? Hääl! - Oieti on ju täna aji hoopis teine! - Ah! Ja pidid kuulma ometi, mis ma ütlesin?

Breite. Ei, ei, seda wiisi ei lepi mina! Mina tahan sinu käest kindlasti teada, kas see toji on, mis inimised räägivad? Mina tahan teada, kas ja Franziga -

Josep (äkki põlglikku tooni leides). Mina tahaksin üldiselt teada, mis ma sellest saan, et ma sind armastan? Sinu ema on minu vastu nagu ahjuark! Sinu vend, see vihkab mind, sest mina olla, nagu see laifus ütleb, mustlane, niisugune loor! Ja sinu isa - mis mina tean, mis sinu isa mõtleb? Aga tema mõtleb just nõnda, et tütar ei julge tulla ja ütelda: isa - ma tahan Josepist meheks!

Breite (nõutav). Josep - see - on - aga - siisgi -

Josep. Ära ütles midagi! - Mis ma ütlen, on toji, nagu piibel! - Nüüd kalda mulle sooja wett pangi, et ma hobuse juurde saan. Selle asja üle räägime veel kord tõsiselt, kui ma

täna ööfe kambrisje tullen.

Breite (torus morkadega). Ei, ei, täna ei tohi ja tulla!

Josep. Mis?

Breite. Ei, ei, mis tarwis ka, jeda ei ole mul waja. Nüüd olen mina ka wihane.

Josep. Hääd küll, hääd küll! - Siis ma ei tule!

Breite (järel andes). Ja, ja, tule minupä-
rafft, nüüd, kus meie juba nii kaugel ole-
me! - Kus me üliüldse kakskorda nii
ettevaatlikud olema peaksite -

Josep. Sellepärafft, et ifa ja ema nüüsguust
musta tonti põlgawad! - (Terawalt) Ja,
perepoeg, see woiko rahulikult sinu juur-
de kambrisje tulla -! (Põlglikult) Mis
ma saan siis sellest? Utte? - Mis ma
saan siis sellest? (on pangi wõtnud ja
tahab minna.)

Breite (hoiab teda kinni). Sa tead, Jo-
sepise, kui ja mulle labket nägu näi-
tad, ma teen sinu pärafft kõik, mis ma
woin! (Silitab teda) Kõik saab ju weel

hääks! Ka ifaga faab weel kōix hääks!
 Kui meil ka jeda juft tana ehk homme tar-
 wis ütelda ii ole -

Josep. Wabest woiks-je ka wie aasta pä-
 raft jündida! (Pöglükult.) Mul on terweft
 jellift tröödlift ifu täis! - Üleüldje - tana,
 homme olen ma tee juures - ma olen
 emmft mõneks päwaks kōita lastenud -
 woib olla, lähen ma homme, ülehomme
 ära - ah, mis mina tean! - Te, mis ja
 tahad! Ütle ifale ja emale - ehk ära ütle
 mitte ifale ja emale! Kas nõnda, ehk
 nõnda - kōix on hää! (Tahab minna.)

Breite. Aga ma tean juba, ma tean juba,
 et ful ainult je ifaga pääs on. Ja et ja
 oma ukkeid plaanijid - alati oma ukkeid
 plaanijid taga ajad! mis sulle ööd ega
 päewa rahu ii anna!

Josep (pilkkawalt naerdes, ära minnes). Uk-
 ked plaanid - ja paljas, kui Kirikurott,
 kui Kirikurott! Muud midagi kui Kirikurott!
 Eh - mis!

Breite (nuttes). Sa ei ole sugugi nii hää

minu vastu, kui ma seda tahaksin!

Seda näen ma ikka rohkem. Muidu ei jookseks ja mitte praegu ära —

Josep (on aegamööda tagasi tulnud ja pangi ära pannud): Breite! Breite! (Katsub tema pead mõlemate kättega üles tõsta.)

Sina põikpää — sina põikpää —!

Breite (nuttes wabale rääkides). — ja tuleksid parem minu juurde —

Josep (naljakalt tema pikku offides ja teda ähwardades). Ma tulen, ma tulen! Ma tean ju, mis-hää, armas tüdruk ja oled!

Breite (weel mitte rahustatud). — ei mõtleks ühegi aja, ei ühegi emä pääle

— (laudast on kõnet kuulda. Ruttu.) Jeesus, nad tulewad, nad tulewad! (Josep wõtab ruttu pangi, Breite jaädab teda nutuga kuni ukseni.) Meie woime ju ka rahulikult tantsima minna, Josep? Sina ja mina ühes koos! Mui on mulle üks-puhas!

Josep (rõõmsalt). Muid aega kindlasti!

Nüüd aga kindlasti! ^{21.} (ära)

6. etendus.

(Lellel filmapilgul tuleb peremees laudalt
sisse, ja läheb seinakapikele juurde. Tema
järel tulevad perenaene ja loomakaupleja.)
Perenaene (läve pääl). Tule aga tule, Blu-
mig! Kuni mees raha otjib, võid veel na-
tuke istuda. (Pühhib ühe tooli põlegadra.)
Loomakaupl. (lustilikult). Ei, ei, Beate,
mis ma veel istuma hakkam!

Breite (on ennast minemiseks valmis tead-
nud).

Peremees (kes seinakapikele kraamib, Brei-
tele). Vaata järele, tüdruk, et tead warsti
midagi juua saavad!

Breite (ära).

Loomakaupl. (wargi pilku peremehe poole
heites). Mis ma veel istuma hakkam,
Beate, peremees on minu pääle hirmus
kari! (Naerab perenaesele kavalalt näkku.)

Perem. (käpaga habamekontsides lõuga
krattides ja loomakauplejat filmi pilgu-
tades takserides). Ja, ja, - mine aga mine!

Wõid ju palvemaja kooris-kohe jälle kõik läbi liina, mis ja päevajooksul inimeste käest ületõõnud oled.

Peren. Kuule, mees!

Blumig (naerab perenaeflenäkku).

Perem. (isika jellefama näoga). Ma ei tea sugugi, Blumig, mina arwan ja arwan kõik aeg. Sulle on küll wanakuuri jälle korra õige juure minna murenenud, et sul kõik aeg habemise naerda ja hirmutada on.

Loomakaupl. (pifut kohkudes ja justu teifale pöörates). Mina? - Ei, kas tead,

Beate, ma pean juba waatama, et ma parem warsti koori juurde saan, ja oma karja ilufasti ulu alla. - Nende wäikeste loomakestega -

Peren. Ma ufun, ma ufun!

Loomakaupl. (tehtud pahameelega).

Mina naeran? Ei, mis sul kõik pähe ei tule, Gottlieb! (Kuna peremees emmalt rehkendamises ja rahaligemises ekfitaas ei lafe, raägib ta edasi.) Mis ja ilma aegu offis, Gottlieb? Üleütle ei oleks ju

Jelle maks misega tuli taga

Perem. Ja tead ju, kui karwapaält see mees on, Blumig! Mis mitte tema omad ei ole, jeda ta ka omad käes ei pea.

Loomakaupl. Ja ja ja ja! Tema on jellepoolest tuttav. Sellest peetakse lugu. (Peremhe poole pöördus) Teifiti ju juba kord ilmas ei ole, Gottlieb.

Perem ^{tegas künas teifiti elote, kui aga näe waewa} (jilkawalt, kuna ta kapisse kimmi paneb ja laua juurde tuleb). Ja, ja! — See on tuttav — jinnust ka! Kui Adam ja Ewa weel üksi olivad, siis oli maailm paradüis. Nüüd on neid nü palju. Nüüd istuvad nad juba kurnikus koos: ja mõtlewad ainult weel jelle parli, kuidas oma ligimise taskust taalrit wälja jätta. Midagi uskuda, jelleks ei ole neid aega. Nemat ei usu enam jumalat. Nemat ei usu enam kuradit. Häid tegusid juba ammugi mitte. — Wõta jna nüüd ka oma raha ja siis käi — (hakkab taalri-
liki rahapid laua pääle lugema.)

Loomakaupl. Mis ja siis nü kuri oled, Gottlieb? Ma arwan, ja usud wiimati weel, et mina jinn kaju jaan?

Perem. (jäab rahalugemise juures peatama ja waatab loomakauplajale nagu enne otja).

Ei, ei, jeda ma ufun, jeda ma ufun. Sina ei saa kofu! Sa ei saa ju sellepärast ka sugugi enam naeru tagasi hoida. (Loeb raha edasi.)

Perem. Aga mees, las tal ometi naerda! Loomakaupl. Naeran ma joo-jinu üle?

Perem. (peatub jälle rahalugemise juures). Jeda nõuu ma julle ka ei annaks. Aga mõne hää asja üle ja ei naera, jinu filmad, need läigivad aina. (Loeb veel kord raha üle.)

Loomakaupl. (tahab järele lugeda).

Perem. Ei, ei, las raha olla! Tääl puudub üks taaler. (Üsna ilmsiütalt.)

Õna, ma andsin julle lõuna ajal ühe taalri. Pane see taaler veel jia juurde.

Perem. (pünlikus olexus). Mulle?

Perem. Lulle! — Muidugi julle! Kellele siis muidu? Pane see taaler veel jia juurde. Mul on veel kakskümmend. Ma annan julle homme tagasi.

Peren. (piinlikult taskust ostides). Jeesjake!
— taaler!

Perem. Sul peab ometi veel taaler alles
olema.

Peren. Taaler? — ma pean õige — üks
taaler —? Kas ma ei saanud midagi
tooma? — Muidugi, ma saatsin midagi
tooma —!

Perem. Sa saatsid midagi tooma? — Mida
jüis?

Loomakaupl. Äji ei ole ju ühes taalri-
tükkis; Beate, anna mulle peenikest raha.

Peren. No muidugi, — ma võin sulle ju
ka peenikest anda.

Perem. Loo? — Sa võid talle ka peenikest
anda? — Emme tahan ma teada, kuhu
ja kelle taabri panid, naene! Emme ostid
ja mulle selle taabri wälja! Kas-moistad?
(Koristab äkki raha jälle kokku.)

Loomakaupl. Lase ometi raha nii kaua
olla, Gottlieb.

Perem. Emme ostid ja mulle selle taabri
wälja, naene! Jalamaid! — Sa ei naera

ju jugugi enam, kaupmees! Kuidas see
 siis tuleb?

Loomakaupl. Mina? - Tääl võiks toetada
 osoleft naida! See on tõsi!

Perem. Seda ka veel! - Nagu seifakoapi
 juft ühes taalritükis!

Perem. Oma! - Nüüd otjid ja mul jala
 maid selle taalri wälja! - Ma ütlen sul-
 le seda hääga!

Perem. Minul ei ole ühtegi taalrit,
 jäta mind rahu!

Perem. Aha! Sul ei ole ühtegi taalrit!
 Ja ma andsin sulle ometi alles emist ühe
 taalri!

Perem. Ma olen tema juba wälja andnud!

Perem. Loo? Sa oled tema toesti juba
 wälja andnud? Ütle mulle ainult, mis
 pääle siis?

Loomakaupl. Kui teie õige tulitseta
 tahate, lähen minna oma teed!

Perem. (Karjub). Ja, ja, mine, mine! - Ah,
 siis nii on lugu, naene! Pean ma sulle
 seda üttema? Mina maksin sellele igawe-

27.
Jelle petijele loomakauplajale kakskümme
üks taabrit - ja wahajal oleš fina taga-
felja temale weel ühe taabri kõrise wifanud!
Perem. Mina - ? Mina ?

Loomakaupl. Minule peaks tema weel ühe
taabri kõrise wifanud olema? Ma tahak-
sin ometi teada, kes?

Perem. (weel maha surutud wihaga). Täewa-
ne ifake! Täewane ifake!

Perem. Jeesus, Jeesus! - Jha -!

Perem. Siin on kõik petjad! Siin on kõik
petjad!

Loomak. (Kes ukse juurde taganenud ja jelle
lahti lükkanud on). No ole nühaa! Mi-
ne aga nüüd hulluks!

Perem. (Keda perenaene kaewarrest kinni
hoiab, karjub). Nüüd on asjalots! -
Ppui, ppui, ppui! See on ju pörgu! Laja hul-
gas - ei ole ühtegi, kelle hing puhas oleks!

Loomakaupl. (Karjub, wõllanälja keites,
kuna ta rübara majas-pähe paneb, uk-
sest jisk). Hahaha! Hing puhas, Gottlieb!
Jellepäraft ei jäta ja küll taabrit jäält

28.
wõtmata, kust ja teda saada wõid! (Kaob
rustu õue pääle ära.)

Breite (on jõe jooksnud).

Perem. (tahab Plumigile järele tormata;
naene ja tütar hoiawad teda kinni). Mis?

Mis? - Sina igawene kurat! Ma julge näi-
tan! Ma löön sind lõhki - löön sind lõh-
ki, nõnda et ju haifu ka järele ei jää!

Breite ja perenaene (Katsewad teda tagasi
hoida).

Breite. Jja - jja - ära ometi pahandust
jümmita!

Perem. (jäab seisma, hoigades). Ja see on
kois, mis mul omas majas oodata on!
Sa ei ole enam oma elu eest julge! - Sa ei
ole elu seesgi julge, et sind naene ja lapsed
ka ei peta! (Pine waatab uudishimulikkult
laudauksest wälja.) Tääl tahan ma ometi!
jää! tahan ma ometi parem terve jelle
wiletta poodi jodiks liina! (on ühe jala-
pingi wõtnud, mille ta wastu maad wiru-
tab, nõnda, et see tükkideks läheb.)

Breite (Katsub teda hoida). Jja! ära ometi

pahandust sünnita! ära õieti pahandust sünnita!

Peremees Lase mind, lase mind! (Kõrhub
ennast lahti.) Teie kõik olete petjad! Teie
kõik olete petjad! Hahahaha! Ise oma
mimmete sest ei ole enam julge. Pui, ku-
rat! pui, kurat! (Ernst ja Josef itmu-
wad uksle pääle.) Josef! Josef! (Tõmbab
Josefi wälja), Pekka näe wälja, Josef!
Pekka näe wälja! Minu oma need sead
ei ole! (On juba wäljas. Kuulda on weel.)
Teie sealanda uks lahti! (hääle kaob ära.)
Pekka näe wälja! (õma ja Breite on
ruttu järele läinud.)

7. stendus.

Tine (joorkes akna juurde).

Ernst (astub rahulikult tema kõrvale).

Tine: Waata, waata, kuidas Blumig oma
seakarjaga alla küla poole kerib! Jeesus
küle! Jellele on aga julad alla tehtud! Küle
see aga plagab! Mis siin siis oli? Mis
siin juhtus?

Ernst (pilgates naerdes). Kas näe, kas

näed! Jofep peab tal aga tingimata
 jäl juures olema, ial! Muidugi, mui-
 dugi! (Kaugelst on peremche häält kuulda)
 „Minu omad nad ei ole! Minu omad
 nad ei ole!“) Püki aga igale poole wa-
 hele! Aga hoidku jumal! Kui ma
 find korra kätte jaan! Poifikene! Masi
 tea, mis jumib!

Tine (teda sobralikult tõugates). Ega ja's-
 nüfugune ei ole, Ernftikene!

Ernft (wõtab äkki tema ümbert kinni
 ja pigistab teda).

Breite (tuleb ruttufisje). Kas teil midagi
 mõistlikumat ei ole, kui laffetempa eha?
 Mis? - Tine! tee, et jõoma jaaskime! See
 laud korra!

Tine (toimetab järgneva tegewuse ajal
 kärmesti ühte ja teist).

Ernft (weel akna juures). See kaupmees
 on juba ammugi all külas, nüüd ajab
 see wa mustlasekoi meie uued sead tee
 pääle wälja. (wõtab pesukaufi abju-
 pingi alt wälja ja täidab weega) Nüüd

ten ma emast ometi natuke puhtaks-
ja siis - (naerab Fine poole) mindasse
kantsima! Saad aru, Fine? Bohmla-
jed olla juba tulnud!

Peren (on wahajal jisse tulnud). Nüüd
ajab ta veel need waeled pörfakeled
sneft wälja! (Kolde juures midagi toime-
tades; etteheitwalt.) See tuleb sellest, et need
inimesed teda ühtalati kiusawad ja pü-
nawad. # ühtalati kiusawad ja pünawad!
Wümati lähed ta siis nii kwijsaks! Wü-
mati peab ta ju nii kwijsaks minema!
Ma tänaksin põlwili Jumalat -

Brite (jalaja hoiatades). Ema, isa tuleb!
Peremees (tema taga Josef, astub jisse).
(Kõik jääwad wait.)

Josef (Kalgilt ja julgelt). Habaha! Sihu-
ke jaatan! Sibuke jaatan! - See on ju
iht jaatan - see wana Blumig! - Mis-
sün oli, peremees? Mis-sün oli, peremees?
Küll see teab, et kaaloid lõguko ikka tema
kaskus kõlilewad! Habaha! (Mõlemad
istuwad lava juurde.)

32.

Peren. (tagasihoidus wihaga) Wala
kartoholid kausji, tüdruk! —

(Geselle.)

Teine waatus.

Glummi paar kõrftuba.

(Kõige auusama laua ääres istuvad pere-
mehed Huhndorf ja Kretschmer. Laks-
töölift, kes keppimise laua juures istuvad, on
hakkanud ära minema. Folgend Beckeri
eit seisab leti lähedal, kus kõrftimise talle
nappi andnud on; Tantfugaalift kõlab läbi
kinnise ukse Kandli- ja wiuli-mäng.)

1. etendus.

Beckeri eit (teeb Kandlimängu järele). Bim
— bim — bim — bim! Muidugi, muidugi,
see wana kandlimoor, Schindleri eit, selle
noore Böhmi tüdrukuga, need wõivad
ometi korra kandlit mängida!

Kõrftinaene (tuleb tühjade Klaafidega)

Tantsupaalilt. Muusikat on kõvemini kuulda)
Kretschmer. No, no, saäl on ju juba pidu
 täies hoos, Pauline? Mis?

Körtfinaene (ilma seisma jäämata). Mui-
 dugi, muidugi! niipea kui see seakaupmees
 päralt jõuab, siis see juba teifiti ei ole.

Talupoisid ja tüdrukud (lähevad, tere õh-
 tuft üteldes tantsupaali.)

Hühndorf. Poisid tulevad otse jookstes -
Beckeriit, Bin-bin-bin-bin! Saäl
 peavad küll matšide jalakefed siplena
 hakkama!

Mõlemad tööliised (ära mimes). Tule ka
 kaasa, Beckeriit!

Beckeriit (ilma et ta ennast liigutaks).
 Bin-bin-bin-bin!

Körtfinaene (leti tagas mõjukalt). Mis
 see wanamoos veel siin seifab? Mees,
 jaada ta wälja! Mina ei wõi seda kor-
 fallida!

Beckeriit. Mis ma olen? Mis ma olen?

Körtfinaene. No ära hakka mind wihas-
 tama, Beckeriit!

Töölised. Tule smeti kaasa, Beckeri eit!
Tule! (üks võtab temast kinni)

Beckeri eit (töolistega ära minnes). Ja
kui ka jelle kandimoori poeg kõige
juurema peremehe juures külas poifiks
on — (talupojad naeravad) ja kui ka
wanamoor nina ei tea kui kõrgel
kannab — (üks on tema taga kinni
läinud.)

2. etendus.

Blumig Schindleri eidega (tulevad
tantfufaalift. Nende taga Franzi ja
mõned talupoigid, kes kobe leti juurde
lähevad. Paar tüdrukut pistavad uudis-
hinnulikult filmapilguks pääd uksest
jusse.)

(wana Schindleri on tumeda näonaha-
ga, süsimustade filmadega wanaalda-
ne naisterahwas, natuke lohakalt
kommiteegija wiifi riides.)

Franzi (on noor, fale, tumeheleda näo-
jumega, süsimustade fashio juuksetega,
nõndafama natuke teatrilikult riides.)

Blumig (jise astudes, kōivasti ja ieenise-
ga rahul alles). See oli üks jänt, mis
meie kahekefi jääl juures jaalis tegime,
mis, Franzi? Niid on meil jannu. — Tere
õhtust, Hermann! Sa teed ju niifuguse
kavala näo? Sa ei usu küll?

Schindleri eit (rahulikult Kuhnendorfi juur-
de astudes). Tere õhtust, Hermann, — Kas
ja ka siin oled? — Kuidas aeg läheb! Kui-
das aeg läheb!

Kuhnendorf. Tere õhtust, Schindleri eit! —
(Blumigile) Ei, seda ei saa fugugi usku-
da, Blumig! Lina omas wanaduses woid
weel ^{ümber} karelda, nagu mõni noor mees! warps!

Schindleri eit (lana juurde istudes). Wilets-
teenistus, wilets-teenistus, Hermann!
Tulewad ja lähewad, tulewad ja lähewad!

Niifugune kõrts on nagu mõni tuwipuu!
Ja ühelgi inimisel ei ole raha taskus.

Oleme päris omad jõimed werifeko män-
ginud, wara hommikust pääle, kuni hilja
õfeni — Jespuxe, mis me sellest saame?!
Franzi (on hoolimata keppmise tühja lana

juurde läinud ja piigu ühesse ajalikesse
heitnud, igawalt). Kuule, proua Glumm!
Mis nende wanade meestega pääle haka-
ta, kui Josef ei tule!

Blumig. Ära nendest wanadest kontidest
hooli, kui ka Gottlieb oma ei tule!

(Kõrthinaele, kes älut jõe kaldal)

Too jia, Pauline! (Astub letti juurde.)
Too jia ~~Pauline~~ Pauline! Pistame parem kobe
ühe pudelike ära, Schindleri eit, mis?

(Ümberolejate poole, kuna Schindleri eit

Kretzhmeriga taja räägib ja emast
eksitada ei lafe.) Kui see Josepist rää-
gib, siis ei kuule ta!

Schindleri eit (mööda minnes). Anna
jia mis on!

Hühndorf (Franzile). Ma arwan, Fran-
zi, loomakaupleja on enese meelest tä-
na nagu mõni kakskümne aastane poi-
fikene! Eks ole?

Kõrthinaene (toob weini lauale).

Franzi (ükskõiksel). Aga minu mee-
lest ei ole üksgi nagu kakskümne

aastane poisikeene. - Mis-lesmaras =
mees! - See oleks midagi! - Sa pead nimelt
teadma, Hermann, Blumig on täna
uhke. On sel torudal Ephraimil naha
üle kõrvaide tõmmanud, nüüd lobustab
ta ennast kandlimängijatega. (Kõik
naeravad. Franzi tuleb laua juurde.)

Blumig (kaldab klaasid täis). Ah, Franzi,
ära ole koke niisugune!

Kretzhmer (naerdes). Ei, see võib tõi
olla, Franzi! See võib tõi olla. (Poiid
naeravad oma keskel.)

Hubndorf (tõsiselt). Ütle õige, Jaakaupe-
mees, sul on küll Gottliebiga midagi juht-
unud?

Kretzhmer (kavalalt naerdes). Tä teigi ju
täna õhtu natuse aega hirmjat lärmi.

Blumig (ikka veel jiske kallates). Mis
peaks siis juhtunud olema? Need wõim-
mid, mis ta oma naefle anda tahab,
need pidin mina saama. (Tõstab oma
klaasi.) Ah mis, nii noorelt me enam
kõrku ei saa! Ferwifeko, Franzi! Ferwi-

38.
Jens, Schindleri eit! (Kõik joovad rahulikult järele.) Meie ei taha õnneti praegu sulle toorel Gottliebil oma hingerahu rikkuda lasta! Ei, jätke mul Gottlieb rahule!

Schindleri eit Blumig, jeda teeb kõik see naene! Seda teeb kõik see naene! Minu vastu oli ta ka tana jäme ja suureline. Kus mul veel aji! — Minu poeg on nüüd jannuti minu liha ja veri, just nagu rikka poeggi! Ja kui ma ka ainult waene kändlimoor olen!

Frantsi (launa juures). Mis ma nüüd pääle hakkam nende wanade meestega, kui Josef ei tule? (Käredalt.) Ah mis, Schindler! Jäta Ephraimi rahwas rahule!

Schindleri eit. Mis jäta rahule? Kas ma ei ole oma poega tööd tegema õpetanud, Hermann? — Oma Josefit? — On see tõsi, Hermann, wõi waletan ma ehk?

Hubndorf. Ei, ei, jäl ei wõi midagi ütelda.

Blumig. No midugi, see on tõsi, Schind-

leri eit!

Schindleri eit. Kas näete! mis-fel näefel
jüis minu poega põlata on? Mis-fel
näefel minu poega põlata on?

Franzi (üleannetatult Kretzhmerile). Gustav,
mis ma sinu pümpäaga pääle hakkama
pean? Ütle! — mufutama — see oleks sulle
paras, aga mulle mitte! ja hullama —
see oleks mulle paras, aga sulle mitte! —
ja laulda — seda ja ei saa, et mina
päält kuulaksin! — ja härgade ja wa-
fikate üle sinuga rääkida — seda ei saa
mina! — Anna würfliid jüia, proua
Glummi! (On jüsti tõusnud ja istub ak-
ki Hühndorfile põlve pääle. Anna ta teda
filitab.) Aga jüid, Hermann, olen ma
ikka nii hästi jallunud! (Proua Glum-
mi poole, käelügutust tehes, weel kord.)

Würfliid jüia, würfliid jüia!

Kretzhmer. Ah mine! mina ei wiska
ühes! Mis pääle me jüis ka peakime
wiskama?

Franzi. Sinu juurte Kartoholite paale,

Gustav! Mina ihmskael! - Püdeli pääle!
Püdeli pääle!

Kretzhmer. Josefand hoidku! Selle woib ometi
loomakaupleja ära maksta, kes ta tellis.

Körtfimees (annab Franzi würlit).

Franzi. Mis! Mina mängan, kui ma
kaotan! Wiska, wiska, Hermann!

Hühndorf (würflit käes wiskamiseks
walmis hoides). Ah, saa ometi naljast
aru, Gustav! Wiska aga ühes! Kellel
kõige rohkem silmi on, see mängab!
(Wiskab. Kõik waatawad tähelepaneli-
kult päält.) Ka Körtfimees on juurde
tulnud. Würfel läheb ringi, kuna arvu-
sid nimetatage.)

Kretzhmer (wijates). Minu järealt!

Blumig. Kuskid jõe, Gustav!

Franzi (niiama wijates). Hahaka! Gus-
tav! (on üles karanud ja plakutab tema
es käpa.) Gustav! (Blumigi pääle näida-
tes.) See mängib juurt herrat, tahab wei-
ni juma, ja find pead maksma! Kuidas
mul kahju on! Kuidas mul kahju on!

(Kõik naised.)

3. etendus.

Paluperimees Hildebrandt (jätke laisus, tuleb eskojast jisse). Kõlata peäl longiwaad kolm neli figa. Mis kord see juos on —

Blumig (ajast wälja langides). Oo, kas nad ometi longiwaad, kus nad tahawad? Gottlieb on nad mul korra ära oftanud.

Mina neid ära ei aja!

Franzi (Kretschmerit kuuelt wemitaides). Gustav! Gustav! Mis ja jääl seakaupmehe filmade taga näid?

Hildebrandt (karjub naerdes). Üks iga-wene petis-wahib nende tagast wälja! ma ütlen seda teile koke awalikult. Muidugi, muidugi, kui juured kaupmehe-kord meie wäiksteski külakesteski tulewad, siis peawad pudeli korgid lennada!

Kretschmer. Ei, ei, ära hakka tüli norima, Heinrich!

Franzi (lõob teda kergelt wastu põske).

Ah, sina! Sina wana rumal! See kaup-
mehe filmade taga seisab kirjutatud -
(Demonstrerib Blumigi ja Kalupoegade
poole) talumato, ja ole lollpää! (Kõik
naeravad.)

Hildebrandt (ilma Franzi naljapid tähele
panemata). Nii juugu see kaupmehega ei
ole üliühde hää maid jagada! Selle juures
ei tea kunagi õieti, kumb ju lollpää olema peab!
Blumig (wahel rääkides). Ma ei saa üliühde aru,
mis pärast ja koke nii juugu larmi teed? On
mul sinuga midagi olnud?

Glühndorf. No ärge hakake koke riidlema!
teie mõlemad! Mis pärast võib Gottlieb Blü-
miga olnud olla, mis taht!

Kreßmer. See aji Gottliebiga on ka juust nõnda -
Hildebrandt (karyudes). Nii juugu see fakker-
daja - see on rebane eest ja rebane tagast!
Franzi (wenitab teda) Sina! Heinrich!
Heinrich!

Hildebrandt. Noh, mis on?

Franzi. Isfand hoidku - ja ei pea mitte
nii karyuma! Saad päawalu, palju paa-

walu, ütlen ma!

Hildebrandt. Ah! Siin kõrwad kannata-
wad küll weel seda wälja! Nü belle jün-
ni holda! (Koolimata edasi karjades) Seda
ma ütlen! Pääl tulewad niipugused juured
kaupmehed meie wäikseste külakeste-
Fränzi (isepastujate Josefile hüüdes). Josef,
tule appi, tule appi! Wanaad mehed kak-
lewad!

Blumig. Kuu meie kabe wabel midagi
olema peaks: — jul on ju ainult tarwis-
jelle Gottliebi asja üle järelemõtelda —
Schindleri eit (räägib kõwasti wabele).

Blumig! Blumig! Seda teeb kõik see naene!
Seda teeb kõik ju naene! Aga küsi minu
Josepilt Gottliebi üle järele! Josef, ütle,
ütle!

Josep (rahulikult). Mis? Mis mina tean!
ole hää! Mis elu mul üleüldse Gottliebi juu-
res on, ole hää, emä? Mul on alati töö!
See on töö! Noh — mis edasi? — Mina teen
tööd — ja kui kõigehalwem töö teha on, kes
peab plattfi astuma? Josef peab plattfi

astuma! Olge nii häa, mis Edafi? Tema on pereüks - ja jääb pereüks! Ja mina - mina jaan julaks - see on ~~tafi~~ kois! Hildebrandt (karjub Edafi). Gottlieb üle argu mul üleüldse keegi midagi rütelgu! See on oma nature mõistust ja nature südant just jääl, kus see olema peab! Kui inimene korra hädas on, Gottliebi juurde võib ta ikka minna.

Blumig. Mis hädasse puutus, seda mina küll mitte ei tea! Mina juba Gottliebi juurde ei lähe!

Josef lööb laua pääle, kuna ta Blumigile ja Hildebrandtile üleannetu näo teeb).

Blumig! Heinrich! Mis see peab tähendada? Mis siis lahti on? Mis asja üle teie tülitsete? Tulen ma siia, et teiega tülitada; Heinrich? Või pean ma teiega mängima ja jooksa, mis?

Hildebrandt. Ah, mine meffa oma wiguritega!

Josef. Sa oled ju punane, nagu wäkk, Heinrich! Ja Blumig, ma arwan, Blumig,

Ja jaid tänä juba tunda, mis juhtub üks
 talumato olla võib, mis? Wõi ole ja jelle
 loo Gottliebiga juba ära unustanud?

Franzi: Mis ju peab üleüldse tähendama,
 Josef, et ja mind terveks-õhtuks-üksi
 wanade külilisejate muste sekka jätad?!

Josef (jahedalt). Noh, perimees oli tuli-
 wihane! Pööras terve maja pää pääle.
 Nüüd heitis ta wiha pärast woodise. —

Kui ja edasi määrased, Heinrich, pead ja
 ka wimmati wiha pärast woodise heit-
 ma.

Mõned (hüüwad jaali uskest jõe). Muusi-
 ka! Kuhu jääb muusika?

Franzi (lauldes). „Mind ainult üks kord
 juudelda küll tahaks terve Sakfamaa!”

(Ornust lähib läbi kõõlitoa tanthusaali.
Terma taga kartlikku pilguga Breite.) Kui
 fina minul oled, minu Josef, wiska,
 wiska, Josef! Kes wõidab, peab surema!
 Kui fina minul oled, minu Josef, woin
 ma elada ehk surra! See on mulle üks-
 koik!

Josep (üks koirselt). Ah mis, mul ei ole
 ülevõtte tahtmist istuda ja mängida,
 kas mõistad! Gulge kantšimra!

Mõned (hüüavad jälle jaali usfist Josep)

Muufika! Kuhu jääb muufika?

Schindleri eit (tõuseb otustawalt pisti).

See walmis, Franzi, wakaaga on küllalt!

Franzi (kirglikult luurates Josepile). Ise,
 nüüd ühe korraga!? Mis? — Mis see tähendab?

Ma sulle näitan, Josep, kui ja tahad.

Josep (läheb kantšimra poole).

Franzi (teda nurudes tagasi hoides). Josep,

Josep! (äkki pahaselt lahti lastes) Ega

ma usfi kihwti jõunud ei ole, aga jeda wõib
 ilma sellitagi jinnu filmadest raha, mis
 sul on!

Schindleri eit (äkki kalgilt Franzile).

Franzi, ära räägi midagi! Muidu on
 sul minuga tegemist! (Lahkelt talupo-

gadule) Arge pange pahaks, herrad,
 äri on äri! (Schindleri eit ja Josep ära)

Franzi (läheb nõuta järele, kuna ta ta-
gasi naerat). Sellepärast, Hermann —

11.
hahaha - ja pead nimelt teadma, Schindleri
uude poeg peab tingimata ühes-naefega ta-
lu jaama - hahaha! Kuppeldaja! Kuppel-
daja! (Ka ära)

Blumig (on püsti tõusnud, nõuta). Tulge
ometi kaasa, armjad inimesed!

Kretzmer (ilma Blumigi tähelepanemata),
Kus ja jellega! Maksta!

Blumig. Misko-tee siis nii kurjad olete,
teie mehed? (Glumimile, kes lähedale tul-
nud on.) Saada õige Friedrich wälja, laf-
ta ajab need seapõrsjad lauta. Õga nad
kaugel ei ole. (Talupojad on püsti tõusnud.)

Õga ma wõin teile rahulikult ütelda,
kui mitte laupäewa õhtu ei oleks - et
ma oma karjaga ulu alla tahhin jaada -
ma oleksin gotliebile hoopis teise kinnu
teinud.

Hildebrandt. Jaja jaja! Kui ja seda
ütled ja see õige on, usun ma seda. Mine,
mine!

Blumig (õlgasid kehitas, nagu moonu-
tades). Mine, mine! (ära tähtsusaali.)

48.
Krotzschmer. See on juba kord nõnda!
Kaupmehed ja naased, need weavad siin
ikka ninapidi!

Körtšimees (kes neid wifakalt wälja faa-
dab, naerdes). Hääd sind, herrad!

Paluipojad (lähewad üksteise järele rahuga
ära).

4. etendus.

(Ligemal filtrapilgul kistakse ukse lah-
ti ja Franzi ilmub, tema taga Blumig
ja Ernst, kes tulis-on.)

Ernst (karjub wihakelt). Sul ei ole siin mi-
dagi otfida! Sul ei ole siin mitte midagi
otfida! Sul ei ole siin ümraff oieli ajada!
Teda ma sulle ütlen! Tõo enesele minu
järaff wana kolgend Beckerleit kant-
jina, nii palju kui ja tahad!

Blumig. Nüjuguine —!

Ernst (tabab Franzit kinni hoida).
Ära ole nüüd nüjuguine, Franzi! Mis
lähew sulle üleüldse see wõoras mees kor-
da!

Franzi (metfiskult). A —! Ja mis lähew

mulle noor talumats korda? Ütle!

Blumig. Ma arvan, poisid tahab juurt herrat mängida! — Mis, Franzi? Tule, Franzi! Meie tantsime!

Franzi (on nähtava paha tujuuga kefet. koori tuha seisma jäänud). Kuule, proovia glumim! Kas keeko juba mööda on? (Mõned paarid, nende hulgas Tine, on järele tulnud.)

Blumig. Ernstile, kes teda uluvalt alla möödal. Ja, ja! Põrnitse aga jah minu otja! Mina see olen!

Josef (on Breitega ka tantsupaalilt välja ilmunud ja tükib läbi).

Breite (jäab kartlikult uude juurde seisma).

Josef.

Josef (tumedalt, ruttu). Blumig! Blumig! Mis asja pärast te tülitsete? Mis asja pärast te tülitsete?

Franzi (näitab jaali tagasi). Schindler, tee lõpp, tee lõpp! (Josepile pahaselt)

Mina ei taha massidega tantsida!
Mina ei taha pakarvmehega tantsida,
Kas mõistad, Josef! Kas said minust aru?

(Muusika on filmapilguks-wait jäänud).

Breite (nagu enne) Josef!

Josef. Hakaha! Aga minuga tahad
ja tantsida! (Wõtab Franzi ümbert
kinni.) Muusika, edasi, edasi! (Muusi-
ka algab uuesti.) (Josef kirglikult.) Ja
nüüd tantsime õige, Franzi-! (Kuna
koik, Josef ja Franzi ees, pääle Breite,
wälja keerutavad, Tine Brnsti ümbert
kinni wõtab jne.) Aga see peab olema,
nagu läheko-müristamise hoog üle küla.
(Vende sõnade juures löödakse tantsu-
jaali uks kinni.)

5. etendus.

Breite (seisab filmapilgu üksi, lähel siis
Kõrtsinaise juurde leti juurde). Ma lä-
hen parem kodu. Minust ei ole siin
õnnetigi asja.

Kõrtsin. Güdruk, no ütla mulle õnneti-
g! Et sul üleüldis taktmist on, weel kestkoo
ajal rahwa bulgas ümber kolada!

Breite. Kui mulle muidu hinge rahu
ei anna, Paulim! Mis ma pean siis
tegema?

Kortlin. Mis sulle siis hingerahu ei anna?

Brite. Ah, seda ei või ma ütelda.

Kortlin. Ei, Briteke! Ma pean sinu üle imestama.

Brite. Ära seda mulle ütleva harkka, Pauline! Ma ei usu ju mitte, mis sa ütled!

Kortlin. Mis mul jääb siis sinu ütelda on! Aga kui nä mõtled...

Brite. Kui ma ainult natuke tema sammusid kuulen, ma olen nagu meeletult ära! Mis ma pean siis tegema? Teie ei tea ju füügi, kui häi ta on!

Kortlin. Ja, ja, häi võib ta olla. Ta võib ju ka elusid justu ajada. Jääb ei ütle ma midagi. Aga jumal, jumal on omegi liiga kergemeelne rahvas!

Brite. Ja, ja, sedawiigi nad teda laimavad. Aga kuidas laimab teda tegevuses, sest et ta teda isegi omale saada tahab.

Aga see tuleb ainult sellest, et mul kuunagi julgust ei ole olmas. Et ma kuunagi julgenud ei ole ikale ütelda. Josef peab ju viimati mõtlema, et ma ikka temaga

tagajelja mängida tahan. Nüüd ütlen
ma seda ifale. Seda tahaksin ma õige
näha, kas kandiplina mult Josefist
ära saab - (Kuivatab äkki filmi) Pau-
line, keegi kobab veel eskojas.

Kõrffin. Jeesus, see ei leia uft kätte. On
jüis kõrffimees tule juba ära kustutanud?
Breite (ruttab tantsufuuali tagasi).

Kõrffin. (läheb ukse juurde ja avab). Kes-
jüin jüis veel on?

6. etendus:

Kõrffin. Ah, Gottlieb, Jeesus! Kust jüina
jüis veel tule?

Ephraim (astub tuppa). No ja ja!
Mina tulen ka ~~weel~~ weel. Anna
mulle ka weel üks väike klaafim wina.
Sa oled ju päris-kohkunud.

Kõrffin. No üttele ometi! Ma olen tõesti
nature kohkunud. Mina arwajin jüina
oled ammugi woodis. Keppkõõ juba mööda
Peremee. Ma wihastajin jelle rumala
loomakauplaja üle ja keitfin woodisje.
Sääal tuli mul aga kõikfugu asju meel-
de - ja ma kuulfin ka kõik aeg teerjau-

res-muufikat. (Körtfinaene näitab rahutuft.) Toufin siis jälle üles; teie juures on ju õige laialt löbu, left jaadix, kus see liiderlik kändlirahwas külas on.

Körtfin. Ma ei tea jurgugi, kuhu see mees jääb. (Waatab ettekotta ja hüüab.)
Glumm! Glumm!

Peremees. Küll ta wist jääb seis kargleja-
te juures on. Jumaluke, Jumaluke! On küll koorem kanda!

Körtfin. Ei, ei, jääb seis-ta ei ole. Ta
läks siit wälja. — No ütke ometi, got-
lieb, näitab mulle ka nõnda. Sa oled
juba ammugi ikka nõnda — noh, kui-
das pean ma seda ütlemä?

Peremees. Ma tean juba! Ma tean ju-
ba! Pauline — Sul ei ole tarwis lõnu ot-
sima hakata. Meie mõistame juba uk-
steift.

Körtfin. No ütke mulle ometi —

Perem. Aga ma ei tea mitte, juba oled ka
nõnda rahutu. On sul midagi? Otsid ja midagi?

Körtfin. Ei, ei, ma ainult niike päraft,
kus see peaks olema? Ma arwan, see on

wiimati juba woodisji lainud.

Perem Noh, jüs jää jina natukefeks minu juurde, mis? Ma tahan sulle midagi ütelda, armas Pauline. Sa taewas, tewad need aga jäläl kára! Kes jäläl jüs on?

Kõõsin Kes jäläl jüs-weel ära ei ole! Ja aga sa tahtsid ju weel midagi ütelda.

Perem Minu wanaduses ei ole inimisel enam fuurt hirmu naerda ja tantsida. Ma olen nüüd kuuskümmend! - See loomakaupleja, see teeb engele sin küll õige löbu - mis?

Kõõsin Ja, ja - loomakaupleja on ka jäläl.

Perem Noh, nüfuguine kurdakaer, see woib rahulikult kuuskümmend olla, jüs ei wõta ta ka weel mõistust päha! - Waata, Pauline. Mul keerleb minu juurde majapida mine pääs ringi. Ma olen wana. - Nad petawad mind eift ja takka? Nad teewad mind kurjaks, nagu hoowiksera. Pean ma jüs wihaga kauda minema? Seda ei taha ma ometi.

Kõõsin Muidugi, muidugi! Seda ei wois sulle keegi pahaks panna.

Perem. Wanamoosid on ka majapidamisest
 hirmu täis, sellest paljust tööst on tal täis.
 Ma ei tahaks aga ka jälle oma isa kohta
 woorastele inimestele käest ära anda. Ta
 on minu wanaisa toitnud. Ta on minu isa
 ja ema toitnud. — Mis ei peaks ta siis ka
 weel — Ah taewas, on ju rumalus! Põhjust
 ei ole midagi asja! Tüdruk —

Kõrffin. (on üles tõusnud). No midagi
 tüdruk —

Perem. (äkki wihaprosjades). Mis on
 siis selle tüdrukuga.

Kõrffin. Ei, ei, mis peab siis temaga ole-
 ma? Käegi ometi! Jutustas ometi edasi!

Perem. Mis ma nüüd omaast suurest juurist
 näkkinna hakkam! Sel ei ole ju kedagi.
 See ei taha ju kedagi! Kõsilased lõpetavad
 otta. See ei taha kedagi!

Kõrffin. No no! Kas ta siis tõesti kedagi
 ei taha? Ma arwain —

Perem. Mis siis? — Noh, mis siis?

Kõrffin. No no, ma arwain nõnda — wa-
 keft on ometi keegi —

Perem. On tal waleft tagafelja keegi? mis?

Kõrffin. Ei, ei, seda ma ei tea. Sellest ei tea ma midagi. Seda ei taha ma ütelda. - Aga, Gottlieb, mõtle õige järele - noore rahwaga, nendiga on isefugune lugu. - Ei wõi fugugi teada -

Perem. Ja, ja, Pauline, sul on õigus, ei ole fugugi kerge selle noore rahwaga läbi saada!

Kõrffin. Ei wõi kunagi teada -

Perem. Ei, ei, ei ole fugugi nii kerge! Seda on ju siin jälle näha! On tarwis ainult ühel niifugusel tulla, nagu see Franzi, siis on nad tema ümber, nagu kärbsed! - On see aga üks pilggar! Noh, minu rahwal on terve päaw nii palju teha, et nad rõõmsad on, kui nad õhtu woodisfe saawad! Ja mina ei istuks-ka mitte siin, kui mitte see pagana ketm Blumig koik pahupidi pööranud ei oleks - Kodus -

(Päntfusaalift on kára kuulda.)

7. etendus

(Sel filmapilgul, kui Kõrffinaene sepp

joosjed, on)
 Ernſt (häält kuulda). Noa, noa wotan
 ma, kui ja mulle igal pool tee pääle ette
 joosjed! (Läbifegamini on häälfid kuulda:
 „Ernſt, ära tuliffe, Ernſt!“ — „Ah!“ Naer
 „Wata aga pääle!“)

Perem. (Kuulab ja wajub kōzfi).
 (Lähemal jelmapiilgul tuleb kulk inimēfi
 kōzfitugga, Ernſt es; Keda mõned poisid
 joppsit ümale torjuda katkuwad.)
 Ernſt (karjub). Laski mind lahti! Ma
 eiendan kōzde felle muſtlafe nāruga arwed
 ära!

Perem. (Kargab pūsti). Lina - fina oled
 ka fiin?!

Ernſt (jäab ehmatades wait).

(Jumitused hakkawad tagasi liiskuma.)

Perem. Ma olekſin jeda ju arwata
 wainud! Ma olekſin jeda ju arwata
 wainud! Klanifid ja filufid ju etmaft
 laupaewa õhtuks, — et fülle see böhmila-
 ne rabu ei anna! (Mõned tulewad weel
 juurde.) Ma rahwaft on niind juft kül-
 lalt kōos! (Kōwasti.) Tølge aga fiife!

Wõite jeda ka päält kuulda! Teie ijad
ei ole teiega wäheft nõnda rääkinud!

Ernst (pünlikus-olekus, tahab istuda)

Perem. Teisma jääd! - Mis on sul weel
kekköö ajal juu ojjida? Jeda tahan
ma teada!

Ernst (jääb wait)

Perem. (astub tema kõrwale) Wõi pean
ma sulle jeda meelde tuletama? Ehk
tulib sul enesl meelde?

Ernst (jääb wait)

Perem. Noh, kuidas on juu, marmra-
pojake? Sa ei tea jeda weel?

Ernst (trotslikult). Selleft ei ole kellelegi
kahju!

Perem. Selleft ei ole kellelegi kahju! Selleft
ei ole kellelegi kahju, kui ja kukka lähed,
kui ja jelle afemel, et kööd teha, tüdru-
kute jahti pead ja muud mitte müdagi
teha ei mõista, kui juua ja magada ja
kõikide inimestega rakkelda, mis?!

Sina! - Oled ja juu tõesti juba kuni
(üdameni mäda?) (Annab talle kõrwakula)

Ernst (liikumata). Loo' aga! Ma kannatan wälja.

Perem. No kuulge õieti, no kuulge õieti! Mammapojake! See on mammapojake! - Su wõib isa mure ja kurwastuse wälja kannatada, nõnda et jett midagi kaju ei ole, muudkui wastupanekut ja kurjust!

Ernst (keeb). Tüdruk! See wõib teha, mis tahab, see on häa! Ja see wõib ette wõtta, mis ta tahab, see on häa!

Perem. (karjub). Tüdruk! Tüdruk! See teab oma asja!

Ernst (pilkawalt). Tüdruk! See teab oma asja! Schindleri Josefiga teab ta oma asja! Seda tähendab!

(Mõned päältwaatajad nauravad.)

Breite (túngib kartlusaalilt läbi).

Josef! Tema taga. Ta on walge nagu kruit, tagasi rääkides). Ma ütlen talle!

Ma ütlen talle! Jha! Mis pois ütleb -

(Ta ei saa edasi rääkida)

Perem. (on kõõsi lüngenud ja wahib talle

pärani filmidega otta. (Kange keelega.)

Aa -! -Tüdruk! -Tüdruk!

Kõrffin. Gottlieb - Gottlieb -!

(Mõned naeravad.)

Perem. (segaselt). Pauline! - Pauline!

Mine - mine! Ma pean õnneti oma tut-
rega - sõnakeste kõnelema!

(Kõik hakkavad pikkanüüsi liikuma.)

Kõrffin. Nu ja ja - meie lähme koke!
Gottlieb! ära ole aga talle kuri! ära
ole talle kuri!

(Rahvas kaob ärganõõda ära, Kõrffinaise
läbi wälja tõojutud.)

Perem. Minu jumal, minu jumal, Pau-
line, mis siis juhtunud on?

Kõrffin. (tõrjub Josepi enesega wälja.)

Nu ja ja, Gottlieb! (ukse pääl.) ära
ole kuri, Gottlieb! Kas kuuled! Kas kuu-
led?

8. etendus.

Perem. (wahib liikumata enese ette.)

Tüdruk!

Breite (nõnta). Mis ja siis nii kuri
oled, isa?

Perem. (liikumata)

Breite. Kui ja nü kuri oled, si julge
ma ju finuga otjekoheselt rääkida! —
Miks ja juis nü kuri oled?

Perem. Hahaha!

Breite. Ma ütlen sulle ju, ifa — mis pois-
ütles —

Perem. Tüdruk! Tüdruk! Mõtle ka jä-
relle — ja räägi tõtt!

Breite. Ma tahan Schindleri Josefiga —

Perem. Kellega?

Breite. Ma ütlen seda rahulikult weel
kord, ifa! Schindleri Josefiga —

Perem. Tüdruk! tule äigi ju!

Breite. Ma tean ju ammugi, ifa, et ka
külarahvale ühele ei kõlba ja teisele ei
kõlba. Seda tean ma ju, — et ena ka ene =
jale ette kujutab, ma peaksin, kes teab,
keda meheks võtma.

Perem. No müidugi, müidugi! See tahab
mõnda krahvi või parunit! Säh sulle!
Hahaha! — Kus müüd ju kedagi näha
võib, kes tema paipojakele natuke nä-
pude pääle waatab! Ei, ei, seda ei või

nõuda!

Breite. Noh, näed nüüd, ija, ja tead ju ihegi, et Josef tubli mees on.

Perem. Siina! - ära räägi liiga palju!

Breite! ära räägi liiga palju! - juunine võib eksida. Perepoeg on kindel mees. - on töomes - see Josef! On aga kergepäks, mis tüdrukutesse puutub! See on emast, ja kui ta kümnekorda tööd teeb! Siina ütled tubli - see on ainult nõnda ütelda!

Breite. Aga, ija -!

Perem. (naerab enese ette). Kahaha! - Siis siina tahad mehele minna?

Breite. Ma tahan Schindleri Josepile minna.

Perem. Mine aga! Mine aga päale!

Breite. Üht meest tahan ma saada.

Talupoisje ei taha ma kord. Ma ei ole kunni senini veel kedagi leidnud, kes mul jüdame nature soojaks teha oskustanud - kui Josef -

Perem. Seda oled ja juis kõik juba nii kaugile ära otustanud?

Breite. Ei ole ülevõlde enam midagi

pikenat õfustada.

Perem. Ja ei ole küll kellegi käest kuulnud, mida warblased ~~kat~~ katustel firistavad, et wana Schindleri eit Josepi Kusgilt tee päält korjanud on, kes teab kelle oma? Pienikene rahwas see juft ei ole!

Breite (ärewusega). Jha - mis - laste korjamisele puutub - see on rumalus! Mis lapsed jäl parata woiwad, et wanemad ennaft korra ära unustanud on? Ja seda ütlen ma julle. Mis ma olen - seda ma olen! Mina ei ole mitte ainult tänase ja homse jaoks. Ja kui ka kõik küla - naesed mõtleksiwad, täna on mul üks - ja homme teine. Mina ei ole mitte ainult tänase ja homse jaoks. Minu juures maksab: mis on, see on! Seda tänaseft homse pääle ei muudeta! Mina ütlen: mina tahan seda ja mitte seda - mina wotan seda ja pean seda omaale! Teifiti see ei ole ja teifiti see olema ei saa! Ja kui ka terve küla ufub, et ta peaks jelle wastu olema!

Perem. (järele kaaludes). Need kandli-
mängija hulguised peavad juis-ikka
enam majasse tükkinema? Tüdruk! Tüd-
ruk! Oled ja arust ära? Ephraimi ta-
lu peaks-kord Schindleri Jofegi kätte
saama!

Breite (wiha pärast nuttes). See p see on!
et ta perepoeg ei ole! Aga tööd teha
woib ta! Seda pead jina ometi kõigepea-
remini teadma, mis Jofeg tööd teha
woib! - Ma tahaksin üleüldse õige tea-
da, mis-ja selle juure majapidamisega
pääl hakanud olesjid, kui Jofegit
mitte juin ei olesk - tahaksin ma õige
teada?

Perem. Ku jaja. - Sul woib õigus-olla!
Mina olen wana, ja see mõtleb, miks-
ei peaks-ma juis Ephraimi juurt talu
mitte saama! - Tüdruk! Mine mu
filmi!

Breite. Ma annan ju järele, ija, et
see juust ilus ei ole, mis inimised wanast
Schindleri idest räägiwad. Aga see kaib
ju ainult ema kohta.

Perem. (wihafelt). See käib ju ainult tema
ema kohta! See käib ju ainult tema
ema kohta! Mine minu filmist, muidu
loon ma sind maha!

Breite (kahwatult ja rahulikult). Ma ei
karda, isa! Sa tunned mind. Ma ei kar-
da! Ära mind wälja, isa! Mis tuleb, see
tuleb. Ma kannatan seda ära. Tööd te-
gema olen ma õppinud. Küll ma juba
leiba saan!

Perem. (wiha pärast wärisedes). Mine mi-
nu filmist! Mine minu filmist!

Breite (rahulikult). Mis see siis aitab, isa?
Ütle mulle, kui me siin istume, ei tea,
kui wihaft nagu näitame? Mis? — Ja
kui ma pean sulle — (peatab) ma pean
sulle — ma pean sulle ütlema — (peatab)
juba inimeste pärast. Ma pean sulle
ju ütlema veel midagi ütlemata, et —

Perem. (hoigades). Püdnud?! Mis siis?
(Päpa). Kas siis enam ära wadjata ei ole?
(on tema mõlemate käerandmetest
kirmini wõtnud.) Kas siis — ära wadjata
ei ole?

66.
Breite (nuttus). Seda ei saa enam kaua
ära varjata. Jaa - (haja karjudes) jaa!
Ja pigistad ju minu käed puruks!

Perem. (nagu pää pääle kukkunud).
Kas seda siis ära varjata ei ole? Kas
seda siis ära varjata ei ole?

Breite (kartlikult). Jaa -! (kõvasti kar-
judes) Ja pigistad ju minu käed pu-
ruks!!

Kõrtfinaene (tuleb ruttu sisse). Gottlieb!
Gottlieb!

Perem. (laseb Breite lahti. Natusele aja
järele, kõlata). Mis?

Kõrtfin. Mina mõtlen - siin on mi-
dagi lahti! Ma ehmatasin furruks.
(Nature arga väikus.)

Perem. (nüridalt oma ette) Tule, tüd-
ruk!

Kõrtfin. (kartlikult). Saa ilufasti koju,
Gottlieb! (Näitab neile välja tuld.)

(Gesrim.)

Kolmas waatus.

Ephraimi suur peretuba.

Pühapäewa moodi korraldatud. Tine seis-
 lab kolde juures ja toimetab ühte ja teist,
 mille juures ta ilma midagi mõtlemata
 laulu rüürib.

1. etendus.

Perenaene (tuleb pühapäewa riides-kamb-
 rist). Waata järele, tüdruk, et midagi
 ei juhtu, kus kedagi kodu ei ole!

Tine: Ei ole tarwis karta, perenaene.
 Küll ma juba kõik teen.

Peren: Koida mul õige rüü ja pis-
 ta kinni. (Peepli es. Tine aitab teda.)

Kartoholi keetmise ajaks on Breite jälle
 tagasi. — Ei, ei, see on ju wiltu!

Tine: Wiltu? Kuidas siis?

Peren: Jee, et mina kirikusse hiljaks ei jää!

Jaa muidugi täna kirikusse ei saa.

Tine: Kus nüüd jeda! Ei ole ju wul pool
 üheskugi! Nad hakkawad ju praegu alles
 kella lööma.

(On kuulda õige kaugeid kellahelinat.)

2. etendus.

Wana Matteri eit (kõnertsab jisse, mille juures ta roheliste wootidega keppi abiks tarvitab. Ta on korffus-naoga, kark wanacit, kes oma rohekat tanukübarat ja ülikonda ifteadwusega kannab). a! - a! - a! Kui hinge tõmmata jaoks! Kui hinge tõmmata jaoks!
Peren. Nüüd? Mis? Nii kaua aega ei ole ja emast näidanud! Nüüd, kus ma kivi-kusse tahan -

Matteri eit. No, no! On ju veel aega, Beate! Ma lähen ühes. Ma woin rahulikult siin veel hinge tagasi tõmmata. - Oh, hoidku küle, mul jaoks täna veel tegemist olema, Beate, oma haigete jalgadega. Aga taewake, taewake! Jümmene peab ju ka korra jälle Jsfanda jumala paleette astuma.

Peren. Kuidas ju käsi jüskäib, Matteri eit?

Matteri eit (on tooli pääle istunud). Jk-ka hana pooli, Beate. Teist teed ju ei ole. Sa pead idafi, kui ja ka ei taha. Ja kõrge rohken, mis ja woid - korra tagasi waadata.

Peren. (otjib weel mitme juugusiid arju juurde)
Mu jumal! Mu jumal! tagasi waadate!
Kus see lauluraamat siis on, hürmus? See
oli ju alles eila weel siin kaigikeses.

Tine. Ma usun, perenaene, peremees wõttis
ta eila oma kätte. Ma nägin teda sellega
kambriske minema.

Peren. Peremees? (Kuna ta filmapiilguks
Kambriske ruttas.) Nu jaja! See on ju küll
niisugune.

Matteri eit Loeb gotlieb ka lauluraamatid?

Peren. A! a! Ma ei tea üldse mitte, mis
ifale siis on tikkunud! Ma ei tea midagi!
(ärki huwitusega.) Ta sai ju täna koostu-
majast kirja, siis jooksis ta kobe eestseisja
juurde. Mis see ka jälle peaks olema?
(Kaeblikult.) Jest jaadik, kui poeg ära on,
ma ütlen sulle, armas Matteri esna, ma
arwan, ta on juba mõnikord - a! (tagasi
tõrjumis liigutus) Ja tead ju, kuidas ta
on! Midagi märgata lasta ei taha ta!
Aga ja woid uskuda. Jest jaadik, kui ta
poja majast wälja ajanud -

Matteri eit. Mis siis? Wälja ajanud? Ta on

tema wälja ajanud? La jutustajid ju
mulle ise, Ernst ei olewat enam kaugafi hoi-
de lastunud.

Peren. Nu ja ja! See, p see on, ta laskis-
tal minna. Oh mu Jumal, mu Jumal!
Mis muret ma selle paari nädalaga ära
näinud ei ole! Mu isgi nagu pois, nüüd
wõoraste inimeste seas on! Keegi ei saa
talle enam nõuu anda, Keegi ei saa teda,
kui tarwis, õige tee pääle juhtida, nii
järelemõtlemata, nagu ta alati on! Ja
siin meie majas, siin teeb enesele wõoras-
inimene ikka enam rumuni. Seda la-
seb ifa sindida. Tüdruk ju tema. Tä ei
julge sellele inimesele nüüd ülevõtta enam
midagi ütelda - ifa! Tä on ülevõtte seft
ajast jaadik - minna ei mõista seda
kokku rütmida! Tä teeb seft ajast jaadik,
nagu ei läheks see temale midagi korda
Mattericit, kui ka alles noor - aga,
Beate, noor inimene peab wahel inimes-
te sekka jaama.

Peren. Mis tarwis siis? Meie oma leiba
ja weri. Kui tal kedus kõike küllalt.

Matteri eit. Ah, küllaltõn, küllal! Nõnda ei saa õnneti veel mees meheks! Sa pead sellest õnneti aru saama. Ei tee ju poisile juuguvi kahju, kui teda ilmi natuke õpetab. Sa taewake! Kui mina mõtlen, kui mul'allis käsi nõnda käis! Olen nii mõni kord jügil, kui ma nõnda, paljaste jalgadega - kleidihilp nagu mõni räbal ümber - tuulise ilmaga kõrrel seisin ja lehmä hoidsin, - jääle jooksin ma tehti, kui lehmä kufes, rüstü jalgadega sooja wesse, nü ära külmunud olin ma.

Piren. (otustawalt) Lähme kiriku. Ja ja, ma tean ju. Keil ei ole ühtegi jüdamewalu! Minul ainuüks on. Minul on. Minul ei ole ühtegi inimest enam ilmas. Ja õnnetikep wõtjivad nad minul ära. Ja üks wõõras mees tohib sinu ennast öieli ajada, sest et tüdruk, tee mis ja tahad, õnneti muistlast meheks wõtta tahab -

Matteri eit (kuna ta naerdes üles tõusis, et minna). Oh taewas küll, Beate, meie ei wõta midagi - kõik wõtab meid. Ja ja. Kõik wõtab meid; inimesed juurustavad

ainult jellega, nagu tahaksivad ja võik-
sivad nad. - Viimejed peavad kirja nü-
jama arakandma, kui hääd. (Mõlemad
lähevad uski poole; naurdes) Woid usku-
da, Beate.

Josep (astub jõe, hobuserängid olal).
Matteri eit. Siin oled küll täna siin
uski peremes?

Josep. Mis peremes?
Peren. (ühidalt). Kui midagi tuleb,
ifa on all eistseisja juures-kohtumaj-
jas.

Josep. Hää küll, hää küll!

Peren. ja Matteri eit (ära).

3. etendus.

Josep (istub pingi pääle ja hakkab ran-
ginaha kallal parandama). Peremes
on kohtumajas? Peremes on täna
kohtumajast kirja saanud? - oled ehk
natuke kuulnud, mis-jaäl on?

Pine (ära minnes). Mina? Ei, mis-
je minule korda läheb! (ära)

4. etendus.

Schindleri eit (Kannel olal, tuleb rutuga

Josef. Tere hommikust, Josef! Sa istud
nü üksi?

Josef. Ja ja, ma istun üksi. Väga
kõva üksi.

Schindleri eit. Ma arwafin juba, ja
oled üksi. Sellepärast kargafin ruttu
josef - On peremees ükskord juba rää-
kinud? Mis?

Josef. Mis sul sellega asja? - Ah, mine!
Kuhu ja siis lähed? Kuidas ja juba
nü aegfasti kaela tuled?

Schindleri eit. Josef! Mis?

Josef. Sa tead ju, peremees ei falli, kui
ja tuled! Ta ei falli.

Schindleri eit. Ta ei falli? Mis lähed
mulle peremees-korda, kui ema oma
poja juurde tuleb?

Josef (kõrgilt). Ah! ah! ah!

Schindleri eit. Mis ah?

Josef. Sa lähed siit läbi, mis? Kuis
Franzi on?

Schindleri eit (meelitatavalt sõbralikult).

Franzi tuleb ka siit läbi. Meie peame
alla orgu laadale ja läheme siit läbi.

Josep. Jüis mine!

Schindleri eit. Ma ei saa aru, Josep!

Josep. Mis ma pean sulle ütlemä, kui ma ifegi ei tea, mis-jaab.

Schindleri eit. Pulmadest?

Josep. Pulmadest? Ja miidugi! Kõigest. Mul ei ole üleüldise tahtmist siin keti olla, ei pulmadega, ega ilma pulmadeta!

Schindleri eit. Aga poeg!

Josep. Mis?

Schindleri eit. Noh, kui ja peremehe wäimees oled, jüis oled ise ka poolest jaadik peremees!

Josep. Ah mis! poolest jaadik! - Mul on tegemist!

Schindleri eit. Mis peremees jüis miid mötleb?

Josep. Ta mötleb ühtalati. Sest jaadik, kui ernst ära on, on ta wait ja mötleb ühtalati - ja on hääd inimeste wastu - ja ei ütle midagi. - Ja mina hoian juba selle sest, kemale ütelda. Franzi tuleb jüia, mis?

Schindleri eit. Sa võid oodata kuni
viimse päevani, Josef, kui sul mitte
kord julguft ei ole, temale ütelda. Sa
tead ju, kuidas ta on!

Josep. Julguft! Mina pean julguft võt-
ma? Mina pean põlvitama - talu-
matfi es - mis?

Schindleri eit. Sa said oma tahtnift,
et õrnft majast väljas on. Sa said oma
tahtnift, et peremehe tütar awalikult
sinuga sõbrustab. Sa said ajajookful
- said nirkangle, et soojas pejas istud,
nagu üksgi teine! Mis ja veel tahad?

Josep (põlgawalt pahafilt). Mina saan ni-
kangle, et soojas pejas istun, nagu üks-
gi teine! Keti sõjas saan ma istuma,
nagu üksgi teine! Mina saan ikka
olema, mis ma täna olen! Mina saan
lootma - ja lootma, kes teab, mille pää-
le (võtab pää mõlemate käte wahel)
Mina - mina - mina -! (tagasi tõrju-
wa liigutusega) a -!

Franzi (on tafakesti ukse pääle ilmu-
nud, wiulikotike kaeñla all; waatab liig

ja naerab pilkavalt).

Schindleri eit (põlgavalt). Ah mis! Ma ei oleks kunagi uskunud, et ja niisugune lollpää oled!

Franzi (pilkavalt fiska astudes). Preili pruut ei ole kadus! aha! - (põlgavalt) Et ja niisugust tahad - puh!

Josep (kurjako-faades). Sa lähed, Franzi, üllen ma!

Schindleri eit. Meie läheme, meie läheme ka! (Tähab Franzit enesega kaasa tõmmata.)

Franzi (pool kaeblikult, pool pilkavalt).

Josep? - On kõik mööda? - Peab nüüd kõik mööda olema igaveks? Mis?

Josep (Schindleri eide poole). Kui mul tüju on, räägin ma temaga, kui mul tüju ei ole, ei räägi ma ilmasgi temaga. Ja olen waba ja jään wabaks!

Schindleri eit (juba ukse pääl, tagasi hüüdes). Ja oled paljas-kirikurott ja jääd paljaks-kirikurofiks! Sina lollpää! (Selle juures lööb ta pihuga vastu otja ja kaob ära.)

Franzi (kirglikult ja tafa). Ma ütlen sulle ainult ühte, Josef! Kas lubad? Mis? - (äkki täiesti alandlikult ja kiimatijelt).

Ma tahan sinu kätt puudelda, minu Josef! / on tema käe võtnud ja puudleb kormilijelt.) Ma tahan jult küsida, Josef, kas ja mind oma pulma kutsub?

Josef (wennitades). Ei wõi ütelda, ei wõi ütelda.

Franzi (nagu enne). Ma puudlen su kätt, minu Josef!

Josef (piinatult). Ah mine! Franzi, ma palun sind!

Franzi (rutuga ja äkki terawalt). Ma lähen. Ma lähen. Hahaha! - Ma tulen sinu pulma, Josef! Ma tahan sinu pulma pääl mängida! - (Pool pallides, pool pilgates.) Josef! (ära)

5. etendus

Peremees (tuleb mõtetis jisse, kuna ta tagasi räägib). Tä on jälle kord liiga palju selga ladunud loomadele! Mõni ime, kui nad siis kiwide pääl mäest alla jooksevad ära wäänawad. (Üks poisikene itnuks)

78.
läve pääle.) Nu ja ja, ma tulen! ütles ifa-
le, et ma tulen ja jõra liikmesse Jean
Poijike. Tüie peaksite aga rustu tulema,
ütles-ifa. (ära)

6. etendus:

Peremees (käib rahutult edasi tagasi
ja waatab kella; natuke aja järele)

Kandlirahwar oli siin? Mis?

Josep (tööd tehes). Ja, Franzi oli siin
— Minu ema oli ka siin.

Perem. (tumedalt edasi tagasi)

Josep. On teil midagi jelle vastu,
oleks hää, kui teie jõda mulle aegfasti
ütleskite — siis —

Perem. (nagu enesele). See pidi ju nõnda
tulema! — Eks ole töfi? — Poeg on ifa-
maja maha jätnud. Poeg on ifamaja
maha jätnud. Ifa walitust ei fallita —

Josep (ettevaatlikult). Mis-om?

Perem. Eks ole töfi? Kui wanemad
teile mitte kõik nina järele ei tee, siis
üteldakse kohe: tühja ka! maailm on
lai nullalt! Meie võime ju woõrastegi
inimuste juures leiba saada. Kui mitte

ühes-paigas, siis teises-paigas. - Ega
itmal äärt ei ole. - Minge aga! Minge
aga!

Josep. Misparast, peremees, misparast
räägite teie nõnda?

Perem. (tafamine iseendale). Ma teda
õpetan - poisikest! Ja kui ka Hermann
kümme korda ütles, ma ei oleks tohti-
mid kõikide inimeste nähes-talle mööda
kõrwa anda! Ja ja! Ma oleksin parem
tenda ette astuma pidanud ja ütlenud:

Noh, pojake, ja tahad reifi pääle minna?
Läh, võta siis ka peotäis-raha kaasa,
mis-firma ja waewaga kokku kraapi-
nud on, - ja reifi laia maailma - ja kui
jul. kord mulde peaks tulema, oma ru-
malusi kodus idafi teha, - häbenema,
hingepõhjani häbenema pead, kui nü-
jugust asja lugeda saad! (võtab ühe
kirja taskust ja viskab laua pääle)

Josep (ükskoiselt). Ma arvan - võik olla
- kivi on -

Perem. (kirja pool liigutusi tehes). Mi-
nuft ärge keegi oodaku, et mina paluma

tulen! Nii kaua kui mina elan, ärge keegi minu lastest arvaku, et mina nende juurde tulen! Mina olen ifa! Kes minu lapsid olla tahavad, need tulgu minu juurde! Mina olen ifa - ja kui mul hambad juust wälja kukuvad - mina olen ifa - ja jään ifaks!

Josef. On teil muret, peremees; mis- asjas?
Perem. (wõtab kirja ja pistab selle jälle taskusse). Mis- ja ütles, Josef?

Josef. Ja, näed ja, peremees! Sa jutustad mulle juba loo - ja see kõik on mulle nii tume. Sina jutustad mulle pahandusest ja murest - ja see kõik on mulle nii tume. Jutusta mulle selgesti!

Perem. Mis- ja tahad? Minul ei ole sulle midagi jutustada! Minul ei ole kellelegi midagi jutustada!

Josef. Sina jutustad mulle, poeg on ifa - majast ära läinud! Sina jutustad mulle, ta oleks pidanud siin juurde tulema ja paluma. - Mida paluma? Mida peaks ta paluma, peremees? - Ei ole iga mehe asi tulla ja paluda! Laate minest

aru! Igamees ei fiirta mitte mitte häärnelega
kätt asjade järele walja, mis tulla woiwad, ikk
ka mitte.

Perem. Mis jutt see siis on? Lina tahad mind
nüü õpetada? Mis?

Josep. Mina ei taha mitte jugugi, õpetada,
mitte jugugi! Mina ütlen, mis ma mõtlen!

Aga —

Perem. Kuidas siis? Et lapsed ikka enam was-
talijeks lähewad, kui wanematel wanaduse
pääwad kätte jõuawad! Mis?

Josep. Aga mitte jugugi, peremees! Kuidas
wastalijeks? Kes on wastaline? Mina? —

Mis tarwis seda fundida, kes mitte ei taha?

— Aga teie mõtlete, inimene peab ikka ainult
pitmedaft pääft oma sihile jõudma! Sihti —

siid on ilmas niisama palju, kui teie!

Ja see, mida mõista kugi taie mõistusega
lähed, ei ole igakord kaugeltgi see kõrge pa-
rem. Aga teie mõtlete, inimene peab
põlwili langema, oma asja läbi wiima
ja paluma —

Perem. (wastu tules). Ma tahan sulle mi-
dagi ütelda, Josep —

Josef (Kergelt). Minu wanaema jutus
 kaab nüfugufid peenikesi lugufid. Keegi
 läheb kubugi, kus igauks teab, jäl
 ei ole midagi leida. Mis-afi junnib teda
 mis-afi ajal teda? Ta mõtleb, mind aja
 jinnu, siis peab see häa olema. — Kõnda
 tuleb ta ühe jilla pääle. Wabest leiab
 ta jilla päält midagi. Häa. Ta ootab. Ta e
 nae veel midagi. — Ta ootab. — Aga keegi
 teine tuleb. Kus-tuleja on tark. See on
 nüfugune, kes kõik ette nägema arwab
 ja kes alati arwab, et ainult mõistlik.
 asja fowinna peab. Tark mõtleb: Mis-
 see jäl edasi tagasi käib, see narr? „Mis
 ja jinn teed?“ — „Mina, ütleb narr, mi
 na käin edasi tagasi ja ootan.“ — „Mida
 — wabest mõnda rahaauku.“ — „Mõnda
 rahaauku?“ — Peab siis rahaauk julle ot
 se jinn jelle jilla pääl julle längetama? Mi
 na nägin ükskord unes, üks rahaauk
 on jäl jelle pärnapuu all maa jisse
 maetud, aga mina unenägu ei usu.
 Mis minnefel wabel nii läbi paa käib,
 on sebiwullid. Mina naerfin lihtsalt mi
 l. aule mõtte üle.“ — „Naera, mille üle ja

83.

tahad! - Tä lafeb targal jooksta, ka-
wab pärnapuu all ja - leiab rakaau-
gu. - Nõnda on ilmas lugu.

Perem. (ufaldavalt). Jofep, ma sain tä-
na kirja. Ernst on tee pääl reijijat
käsi tööleli mänginud ja inimeste käest
raha kerjanud! Seda on politsei näinud.
Sa ei ütle aga seda kellelegi! Häbi kül-
lalt, koi mina juba seda tean! - Jarmal,
seda tuleb ju ette! Tal ei olnud nimelt
enam kroofigi hingi taga. - Sa ei ütle
aga seda kellelegi. Nad lafsjivad ja ka
kal julle jooksta! (Panab kirja kappi
luku taha)

Jofep (naturke inestades). Mis on Ernsti-
ga? - Ah mis, mina hakkam nüüd sellest
raakina! Mis ma Ernsti üle kuulnud
olen, mina ei ole midagi kuulnud, mitte
midagi kuulnud!

Z. tendus

Breite (pühapäeva riides, kirju rätiku
jisse maskitud pakine käe pääl, tuleb
jisse, seipukorda waiselt ürides).

Perem. (tahab minna).

84.
Breite (ettevaatlikult). Kuhu ja lähed,
ija?

Perem. Gustavi juurde. Nad jaatfiwad
mulle järele. (ära.)

8. etendus

Breite (on peremehele järele läinud, ku-
ni see õue pääle ära kaob). Kuhu ta
lähed?

Josep. Gustavi lehm on oma foralium
ära wäänanud. Nad jaatfiwad talle
järele.

Breite. Ei, ta on ometi nii häa!

Josep. Häa, ja, ja, ikka waikne ja
häa. Aga rõõminud ei ole ta ometi mit-
te. (Jukka weel oma töö juures.)

Breite (on oma paki lakti teinud).

(Näitab kirjut laudlind.) Waata õige,

Josep! Selle andis mulle tädi - mee
tarwis.

Josep (ükskoiselt). Paris-ilus!

Breite (astub tema juurde). Mis juurde

ja oled, Josep!

Josep. Mina? - Nagu ikka!

Breite (ohates). Ah, Josep! Kui sa mi-

nu oma oled - mõnikord ei tea ei edasi
ei tagasi.

Josep. Mis? - Ma arvan, nõnda käib
kafi ainult sinu ajal.

Breite. Kui ja minu oma oled, kui ma
sind näen, siis on kõik kartus jälle ka-
dunud. Siis usun ma kõik. Siis olen
ma jälle rõõmus. Siis ei tahagi ma ju
ka enam karta ega muresteda.

Josep. Mis ja ütled? Sina kardad? Mida?

Breite. Ei, ei! ma tean ju! See on rumalus!
See võib ju ka tulla, kus ma ju natuke nõr-
gem olen. Mul ei ole ju küll ühtegi põh-
just - nüüd, kus ja kõik teab. Ja kui ta
ainult jälle rõõmsamaks saab ja jälle meie-
ga räägib!

Josep (üheskoiselt). Mina arvan ka! (Töö
päätt üles waadates) Ja oled täna paris-
ilis-tudruk, ma ütlen.

Breite (armastavalt). Ah, Josefike, ja ei
tea ju mitte, mis mind waewab! (Hakkab
oma pääratikut ja jakki ära panema ja
ennast koduse tarwis korda seadma)

Josep (on oma töö kõrval pannud). Läh,

86.
ma teen juul nõobid lahti.

Breite. Ei, jäta seda täna!

Josep. Aga just, just! Kui ja päänõnda
nõrgu lafis, - just! (Tõmbab omad sõrmed
äkki tagasi) Noh, nüüd torkad omale
veel finu rumalate nõeltega sõrme lõpsi!
Ah mis-!

Breite (hoolitledes). Ei, Josep, näita õige.
Noh, näed! Miks ja ei jätnud! Ma
saan sellega ju väga hästi üksi toi-
me!

Josep. Ütle mulle õige parem, mis pärsust
juul täna nüfugufid raske mõtted on,
just täna, kus ja minuga jälle efi-
meist korra labkelt rääkis!

Breite. Ma tahan ju ka rõõmus olla!
Kui ma finu juures olen, kui ma finu
filmadesse waatan! - (Kaugeli waadates)
Kui ma julle õnneti korra hingepõhja
waadata võiksin!

Josep. Siis waata õnneti! Lina, rumal,
väike nõiake! Lina tahad mulle
hingepõhja waadata? - Mina ka. Mi-
na tahaksin ka korra finu õiget põhja

näha saada - ja ma tahaksin ka kord
sinu isa õiget põhja näha saada.

Breite, Josef! Minule võid ja rahuli-
kult hingepõhja waadata. Minu südamel
ei ole midagi sinu eest varjul. Waata
õige korra sinna sügawasti jisse! Jukka
waata sinna sügawasti jisse! Süs-
jaad ja küll näha, et jälle kedagi teist jess ei
ole, kui üks, kes mind kes teab kuidas-
pääd murdma paneb!

Josef, üks, kes mind pääd murdma pa-
neb? Utle õnneti, laps, jeda pean ma nä-
gema! (Waatawad üksteisile filmi.)

Breite, ja, ja; sina teed aga nalja!
Ma tean ju küll, et kõik nagu üdu-
kas, kui ja minu juures oled. - Ma mõt-
len ikka, ehk tuleb õnneti veel kord pa-
nem aeg. Kui ja kord täiesti minu oma
oled, - ja kui meil jiss alles meie väikene
on, - jiss-tahan ma nüi tööd teha! - Et
ja jeda wabest õnneti veel kord tunned!
Süs-peab sul aga hää olema, Josef -
Josef (lobufalt, pehmelt järele aimates).
Ja ja jaja! hää! - jeda ma usun! Sina

tahaksid mind nii täiesti oma armastuse
 jõe mäsfida, et ma päris-ära lämbunna
 peaksin, nagu mäkkmetes-laps!
 Mis-?

Breite (juudleb teda äkki tormilifelt).

Sina - minu - Josef! Minu - (on Josefi
 tugewasti pingi päale surunud) armastus-
 hää Josef! Sind - ja sind - ja sind!

Josef (katsub püsti tõusta). Sina-
 mind on - küllalt! - hää küll -!

Breite. Ja mitte elu seesgi teist! - Sind -
 ja sind - ja sind!

Josef (ennast kaitses). Breite! Breite!

Breite (laseb tema äkki lahti ja ohkab
 sügawalt). a - - -!

Josef (naerdes). Sina, tormiline väike
 tüdruk, oled mul peaaegu wästi kat-
 ki rebunud.

Breite. Ja ja! Heida aga jina nalja!

Josef. Mis mured sul siis mind on?

Breite. Kas ma sulle murefid ei jinni-
 ta? Seda pead ja mulle enne ütlemä.

Josef. Sina - mulle?

Breite. See rõhub minu südant. Ma

pean sellest mõttest lahti saama.

Josep. Ma ei saa mitte sõnagi aru.

Breite (stjuurawalt). Ma andsin ometi
nii kergesti julle järele -

Josep. Kergesti? - Ja ei oleks ja seda
mitte teinud, siis ei oleks ülevõlge ialgi
julle pääle mõelda, et ija -

Breite. Seda rüüd ja ka!

Josep. Mida?

Breite. Et ainult sellepärast asi nii kau-
gele minema peab.

Josep. Mis see julle teeb, kui muide kurgi
sellest ei tea -

Breite. Mina olen ju siis jind sel kombel
wõrku meelitanud - ja nüüd peab seda
pultmadega jälle häaks tegema - jaft
et ühelgi teisel wiisil seda juba inimnes-
ke ees häaks teha ei saaks. - Seda ei
kannata ma ära.

Josep. Mida? - Mina mõtlen ometi ija!

Breite. Sind küsin ma, Josep!

Josep. Mind?

Breite (kindlalt). Sa tahad mind ainult
sellepärast wõtta - et -

Josep. Mina find? Sa meeldid ju mulle.
 Sa meeldid ju mulle. Ah mis! Kui ja
 mitte paremini ei tea, mis ma -
Breite ära siis koke kivi ole, Josep!

Josep. Sa peaksid ometi teadma, mis-
 ma sulle jada kooda niisuguste asjade
 kohta rääkinud olen -

Breite. Ah Josepiks! Sa ei tea ju mitte.
 Sa ei saa minuft aru. Kui fina mul
 oled! Sina võid teha minuga, mis-
 ja tahad! Sa võiksid mind julle võtta
 ja Jumal teab, veis-ära uputada, ma
 ei paneks vastu. Kui ma mõtlen,
 tuleb ju ette, et üks teist nõnda armas-
 tab, ja teine seda mitte nõnda ei tun-
 ne! Ah! Jaäl tuleb mul mõninood
 niisugune kartus. Siis-jaab see minu
 üle võimult. Siis- ei tea ma enam, mis
 ma tegema pean. (keskojas on sam-
musid kuulda) (Breite lähel kolde juurde)
 Siis- võiksin ma wälja jooksta ja
 walu pärast ilma karjuda, nõnda pis-
 tab see mõte siin sees!...

9. etendus.

Perenaene (tuleb, lauluraamat käes, ki-
rikuft) astub hinge tagasi kōmmates-
lana juurde ja waatab, kuni Josef
oma tööga ära läheb. Kui Josef wäljas
on, hakkab ta kõnelema). Sellest mu-
reff ei ole weel küllalt, et oma enese tü-
tar ennast nõnda ära unustada wõib.

Breite. No hakka jälle pääle, emä!

Peren. (pohandatudult). Kui see tofi on,
mis ~~off~~ eeffeizja naene mulle jutustas-

Breite. On need runtalad naefid kind kir-
kuso-jälle korra üles äspitanud? On
ehk eeffeizja naene jälle tublisti Josepi
üle keelt peksnud?

Peren. (ilma et kuulaks). Aga fina ja
ifa, teie peate ju kõik asjad nii kau-
gele ajama! On see siis mõni ime, kui
meie Ernstike maanteel ümber jook-
ma peab ja kui tal pennigi raha taskus
ei ole! (on istunud ja nutab ühe filma-
pilgu.)

Breite (clawalt). No ütke mulle ometi,
ütke mulle ometi! Ernsti pärast on see.

Peab siis- ifa seda juba?

Perem. (püsti tõustes- ja omadasjad ära pannes). Kga ifaga ei ole ju praegu midagi pääle hakata - ifaga - niisugune, kui ta on! - Muidugi peab ta seda teadma, ta fai ju kohtu majast kirja. (Ostustawalt.) Eftfeisja naene peab mulle tema adressi muretsema, ma saadan talle midagi. (Lõunufid on kuulda. Perendene teeb, nagu toimetas- ta midagi.)

10. etendus.

Perem. (tuleb). Ma tahaks kaär leiba ja klaas wiina.

Perem. (loinab leiba, kuna ta teda kõrvalt filmitseb). Mis-ful siis- on, ifa? Räägi ometi üks- sõnagi!

Perem. (istub sõnalaukumrata seinapiingi pääle).

Breite (paneb klaasi kaari tema ette).

Perem. (waatab, mis Breite teeb).

Perem. Mis-ful siis- saäl eftfeisja juures- nii kaua teha oli, ifa? Seda wõid ja mulle wähemalt ometi ütelda.

Perem. (Karedalt). Ah mis!

Perem. Mu Jumal, mu Jumal, küll on aga elu!

Perem. On ful siis-ka kõik omad riided ja asjad korras, tüdruk?

Breite (inestades). Minu riided ja asjad, isa?

Perem. Noh, ja ei wõi ometi nagu mõni fant mehele minna!

Perem. (waatab mehele ja siis Breitele küsiwalt otja). Ja, mis siis? - Mees! - Mis siis? - Mees poeg jookseb wäljas maanteed ümber -

Perem. (wihafeks faades). Kus on meie poeg?

Perem. Klust mina siis- jeda pean teadmas, kus ta on? - Atga sellepärast ei pruugi veel aimugi üks wõoras ikka enam ja enam juun meie juures koda-kondfeks upitada -

Perem. (kindlalt). Tä ei ole enam kellegi wõoras, kui tüdruk temast lappega raske on! Kas said arm? Ja muud ei ole üldse enam midagi ütelda!

Peren. Oh mu Jumal, kes oleks seda
mõtelda võinud!

Perem. Pää võite siis pultmas teha.
— Jünneste ees peab kõik auvastati
minema! — Kas said minult aru, naene?

Breite (äkki nutma puhkedes). Ei, isa —

Perem. Mis tarvis veel asjal nii kau-
gele minna lasta, et kõik seda näge-
ma ja kuulma peavad! Siis teeme
seda parem warsti!

Breite (nagu enne). Kas ma ei tohi
Jofepit siia kutkuda, isa?

Perem. (hoiab teda kaevarelt tagasi).

Sina võtad teda wabalt. Mina an-
nan tema julle wabalt. Nõnda tahan
ma seda — kõik muu unustans ma
ära.

Perem. Kõik unustad ära — ja meie
poeg peab ilma ümber hulkuma —

Perem. (äkki kurgalt). Hulgub ta
ümber? Mis?

Perem. Ja kui ta ümber ei hulguks!
— Meie peame jün fuurt pidu — ja
meie poeg —

Perem. (kapis-kraamidis). Putm peab
hää jaama. Nõnda tahan ma! (Brei-
te fejab nõuta.) Võid jeda Josepile ütelda.
(Tuleb laua juurde.) Siin (loeb raha
laua pääle) on sul raha, naene.

Sulle võid Ernstile jaata. Kas saad
aru? (võtab wiinaklaafi.) Adressi
aman ma sulle.

Breite (nuttab wälja).

Perem. (imustades). Jha—!

Perem. (kaldab oma wiinaklaafi alla)

(Esriie.)

Neljas waatus.

Putmajõök Ephraimi suures peretoas,
mis talupoja wiiji wanikutega ja pa-
berist lilledega ehitatud on. Peremehe
ja Josepi ümber, kambri uufe lähedal,
istub ja fejab jalk inimeji, nende

hulgas ka Breite ja Matteri eit. Re-
jet lauda mängivad mõned noored in-
imesed, kelle lähedal wana Schindleri
eit ja Huhnboofi naene tafakesti
juttu ajawad, mille juures ajumene wa-
hete wahel peremehe ja Jofepi poole
waatab ja kättega liigutusi teeb. Mõ-
ned toolid laua ääres on tübjad. Pere-
naene ja Pine talitawad külde ja laua
juures edasi tagasi. Lõõmine on lõpu-
le jõudmas. Pääd on juba tublisti
soojad. Laua pääl seisawad weini pu-
delid, klaasid, puuwili - kõik läbi-
pegamini. Mõned suitsetawad piipu
ihk sigarit. Käidakse edasi tagasi.
Perem. (nature purjus, kõvasti). Kes
ma olen? Kes ma olen? - Ephraimi
gottlieb olen ma küll ikka weel - woi
si ole ma seda enam mitte, Heinoich?
- Ma ütlen teile, ärge mulle midagi ni-
na pääle kirjutama tulge! Küll ma
juba tean, kellele ma oma talu ära
andma pean! - Küll ma seda juba
tean! - Kui taewane Jumal muida

27.
tahnud oleks, et me alati kõix ette teastime,
jüs ei oleks ka küll meil filmi nõnda kime
jõudnud.

Matteri eit (lõbujalt waheli). Temal peab ju
ka weel midagi olema, mille üle weel natu-
ke järele mõelda on, jät taewajel Jumalal!
Eks ole kõji, Gottlieb?

Peresü. Ah, ma olen ikka teadnud, et jee
nõnda tulema peidi. Need mõlemad - nende
mõlematega on aji täiesti korras. Nõnda on
jee tulnud ja nõnda peab jee ka jääma. -
Nüüd waadaku nemad, kuidas nad selle
taluga -

Perenaene. Oh mu Jumal, mu Jumal
küll! Nii kaugel on nad nüüd ja wüürid!
Hildebrandt (ka jooja pääga ja kowaste)
Kui nüüguuste mustade muufikameestega
tegemis on, kellel üksigi külg päris walge
ei ole, jüs ei pea vähemalt mitte koke
ife warju pugema, muidu ei jaa elu feesgi
enam pärawalgele.

Josep. Kui kellelgi wahelt natuke õime on,
jüs leidub ikka koke inimeji, kellel jün
norida ja jaal norida on. Aga mind ei jaa
nüüguüne kardaheja, nagu jee Heinrich,
tana mitte oma pilli järele kantfima panna.

Ara näe waewa! Ma ei tee häältgi!
 Täna mitte! Täna mitte ilmasgi!
Schindleri eit (hiinab, oma juttu poolsti jät-
 tes, üle laua). Kui juba Hiinrich inimene-
 tega ei tulitse ja ei riidle - ja taewane ju-
 mal! ta ei saa ilma sugugi elada, ta
 ei saa ilma sugugi elada.

Perem. Ärge tulge mind õpetama, ütlen
 ma teile! Lina, emä! Ja tee, wanaid me-
 hed juba ammuigi mitte! Küll meie juba
 teame, Breiteke, mis me tegema peame!
 Mis, Breite? (Purjus naerdes) Need wa-
 nad mehekejed, need wanaid mehekejed -
 ei saa rumaluse pärast õigesti jalul seis-
 ta - nad ei saa õigesti jalul seista, ei saa
 nad rumaluse pärast, ja tahawad meie
 asjas kaasa rääkida -
~~Jõep~~ Habaha, ija! Võnda see on! Non-
 da see on!

Mõned tüdrukud (piiravad Matheri eide
 ümber). Kuuluta tulewikku, Matheri
 eit, kuuluta tulewikku!

Matheri eit (naljakalt). On ju ka tõsi, tüd-

rukud! Meie vaatame parem, mis tule-
wik toob. See igavene jäändamine nende
meestega! Kuna me väga hästi ja väga
häämelega korra ka saatus küsida
väikseme. (Läheb fööginõude kapi juurde)
Hildebrandt (naerdes). Küsige aga jah
kannude ja pottide käest, teie ebaukli-
kud naased! (Rõhuga) Ohk ütlevad
need teile ka, kuidas siin asjad lähewad.
(Rõhuga) Pühakiri ütleb -
Matteri eit (kinnata perenaisega kapis-
kraamile). Ärge jeda Heinrichi kuula-
ke!

Perem Mida ütleb pühakiri, Heinrich?
Hildebrandt (kõwasti). Pühakiri ütleb:
Ja sina jää walitsejaks oma wara üle!
jää walitsejaks oma wara üle!

Breite (taha murelikult Matteri idale
üle laua). See äratab veel isa wihale,
Matteri eit, see Heinrich! Ütle talle jeda
õige! üttele talle jeda õige!

Perem Ma olen ju ka pruutpaarile
talu ainult selle tingimisega ära and-
nud, et mul ikka veel joned kaaja.

rääkida jääb.

Hühndorf (astub alles-nüüd sama fiske ja jääb huwitusega kehet tuba seisma). Kaasa

rääkida! See on teada, kuidas sellega on!

Kaasa rääkida! Kaasa rääkimisega on mõnikord nüfugune lugu, Gottlieb -

Hildebrandt (karjub). Sina jää walitsejaks oma wara üle! jää walitsejaks oma wara üle!

Matteri eit (pottidega rahulikult laud juurde tules). Jumal teab, sa teed juba terve öhtu nüfugust lärmi, Heinrich, nagu oleksid sina siin peigmees! (Kõik naeravad. Peremes on kõsi wajunud ja wahib tarretanult enese ette.)

Matteri eit (sobralikult Hildebrandti poole idasi rääkides). Sa ei peaks üleüldse nüfugustest asjadest päale hakkama, Heinrich! Ma ütlen sulle õige midagi. Nüfugune jugulaste ülesägitamine - noh? - Seda olen mina küllalt tunda saanud. (Seda hakkavad aegamööda kõik kuulama.) Ma näen veel

täna sellest und, kuidas nad minu wae-
 se tüdrukuga ümber käiswad! Ma ei wõi-
 nud selle pääle mõeldaagi, et näitufeks-
 mõni kopik paigale panna. (Lõbusalt)
 Küll nemad aga siis mind jõimafiwad
 — ja kõrisse tulla tahfiwad nad mulle
 otse — Josef — otse kõrisse!

Kretschmer (waheli naerdes): No ega jina-
 gi midagi wõlgu jäänud, wanaeit!

Matteri eit (tahfialt): Ei, ei, — teie ei
 peaks parem niifugustest asjadest pääle-
 gi hakkama — mina pean seda kunni
 juumani meeles. Kui ma koike seda ette
 teadnud oleksin, mis tulema pidi, ma
 oleksin kümme korda mehele minemata
 jätanud. Ma ei ole üldse niifugune,
 et näitufeks ütelda, kui naesterahwas-
 inimene nagu napp meesterahwajärele
 jookseb —

Uks noor poiss (ninakalt waheli): Ema,
 ma pean mehe saama, ehk ma pistan
 majale tule otja!

Matteri eit (naerdes): Ei, ei, nü hull ei

olnud ma sugugi! Tääl oleksin ma, Ju-
mala eest, naerma pidanud. (Kindlalt)

Niiid jada ja korra mõistlikuks, Heinrich!

Niiid on meil sellest asjast küllalt! (Paneb
selle wahi sees potikest laua pääle. Mõt-

tega) Siin panen ma neli potikest laua
pääle. Niiid pange tähele, armjad in-
imesed!

(Näitab, korda mööda igat potti
üles tõstes) Tükike sütt - see tuba! Tük-
ke raha - täis rahapung! - Tükike lei-
ba - täis köht!

(Kavalalt naudes) See
lapike siin -

Mõned üks-näru! üks-näru!

Hildebrandt (enesele). Näru sellele, kes
näruks-jada tahab!

Matteri eit (on Breite juurde astunud).

Breite (poollõbustalt). Pean mina paa-
le hakkama?

Mõned. Muidugi peab prunt pääle hak-
kama!

Breite (jämedalt). Ah teie, omda ette kuu-
lutamisega!

Matteri eit (Kõidab tema silmad kinni).

Tee, tee, tüdruk!

Breite Rätik veel filmade number!

(Lakkel.) Pean ma, Josef?

Josef. Siis lae omal filmad kinni fi-
duda!

Breite (kinnikõidatud filmadega, weidralt).

Ah ei! Seda ei tahtnud ma ju sugugi!

Kui midagi halba tuleb - ma ütlen sulle,

Matteri eit, - kui midagi halba tuleb.

Mul oli täna juba enne -

Matteri eit (wüb tema ahju nurka).

Mine aga nurka!

Mõned. Ja ära wahi, Breite!

Pr. Glumm. Ta ei waata ju. Ta waatab
waeft ainult leibu ahjus.

Matteri eit (laua juures). Eimene -

teine - kolmas - neljas! Nüüd waata ette!

Hildebrandt (enese ette naerdes). Et ja

näru ei saa!

Breite (kohkunult). Aga Heinrich!

Matteri eit (rahulisekult tagasi tõrjudes).

Ah, seda ei ole fiin! Osta ära, Heinrich!

Josef (hüüab põnewil). Täna mitte, Heinrich!

Täna ei ole ful matt! Täna mitte! Kas mõis-
tas, Heinnich?

Matteri eit (ilma ennast eksitada lastkannata),
Hakka aga pääle, Breitere?

Breite. Kolmas!

Matteri eit (tõstab poti üles). Raha!

Mõned. Ah, wotku-! Sel on õnne! Primes
Dil on õnne!

Pr. Kreffchmer. Raha on tal ju küllalt!

Hildebrandt (pilgates wäljapakwatades).

Kui niiguguste mustade mooskanti-
tega tegemist on, kellel üksigi külg pä-
ris walge ei ole -

Peremees (äkki nagu unest üles kara-
tes, karjub). Mitte keegi! Mitte keegi!

Ma ei anna mitte kellelegi enam nõuu!

Breite (on musta rätiku filmade cest ära
wõtnud). Jfa! Jfa!

[Kõik waatawad Hildebrandti ja pere-
mehe otja).

Perem. (nagu enne). Mitte keegi! Mitte
keegi!

Hildebrandt (tõuseb tähtsalt püsti). Nõnda

on tubli! Nõnda on tubli! See on meie ta-
lupoja seisus! Gottlieb! See ei kao! See
ärme kaotame, kuni oma õndsajurma-
tunnini! Tüdrukute juures on see just
nõndafarmati, Gottlieb! Juure ei pea
oma jonni jätma, Breiteke! Mis? Ei
pea oma jonni jätma, armjad inime-
sed! Tulgu kuidas tuleb!

Perem. (püsti seistes, enese ette wahtides).
oma tütre olen ma nõud Josefile and-
nud -! (Jstub.)

Hildebrandt (edasi rääkides). Ja Breite
juures on see ikka nõnda olnud. Mis mul
on, on mul! Ta ei ole enamalt eksitada lask-
nud! (Jääb kinni) Kui keegi - Kui keegi
- ifeloomu - (jääb kinni) Gottlieb -!

Matteri eit (laupet lõpetades). Kui keegi
ifeloomu ära heidab, julguse ära heidab,
jonni ära heidab, siis on inimene ka-
dunud -

Hildebrandt (istub rahul alles). Kas
mul ei ole õigus, Gottlieb?

Perem. Nagu ei oleks isa ja tüdruk päris

jomu ise! Oh, ja mu jumal, ja mu ja-
mal küll! Seda oleme meie küllalt tunda
saanud.

Perem. (laua pääle liues-talputamata).
Mina olen kind röömus! Ma tahan
ka näidata, et ma röömus olen! Sina ei
ole röömus naene! Sa pead seda hääd
weini wihaga nielama!

Josep (hüüab). Profit, isa!

Perem. (üleantult naerdes). Oma! Taa-
ler! taaler! Ei, armjad inimesed! Ma
pean teile õige wäikest lookest oma
nõnna moorist jutustama -

Perem. (wastu kaitstes-wahel rääkides).
No, hakka jälle pääle!

Perem. (purjus naeruga). Taaler, taaler!

Breite. Ei, isa; seda mitte! Seda sa ei ju-
tusta!

Matteri eit. Ah, Gottlieb! Ei-jutusta meile
parem -

Perem. Hahaha! Luugu Blummigiff ja taal-
riff! Hahaha!

Perem. (äritatult). Hakka jälle pääle!

Aga ma ütlen sulle. Mul on täna sel-
lest juba küllalt, ütlen ma sulle! Mui-
dugi, wale nagu näidata, nagu fina,
Jeda ei mõista ma mitte!

Perem. Hahaha - kuidas nad mind
eest ja tagast petfiwad, emä ja poeg!
(akxi kurjalt) Mis ja ütlesid jälle,
emä? Et ma seda selgesti teaksin!
Et ma inimesele ka midagi jutustada
woixjin!

Matterieit Ei - ah, jäta ometi naene
rahule! Gottlieb! Ja üttele male parem, mis
ju süda ka täna tunneb?

Perem. (toõjeb püsti). Mis? - Mis? - Koh!
mul on üks laps, kes mulle - mul on
üks laps - üks laps - kes mulle südamel
kõlge kaswanud on - Jett - üks laps -
kes mulle südamel kõlge kaswanud on.

Mis ma pean teile juis ütlemä? (Hülga-
des) Teie näete ju minu tütar! Teie
näete ju, kuidas ta täna pruudikrant-
sis wälja näeb! Ja kui ma tema ära

andjin - mis-pidin ma füs-tegema? -
 Mis? - Mina (istub maha, left et tund-
 mused tema üle wõitu jaavaa.)

Schindleri üt (clawalt). Gottlieb! Ka mees-
 peab ifa ja ema maha jätma ja oma naise
 poole hoidma -

Hildebr. (Karjul naerdes). Kui tal ifa on!

Hahaha! - Siin Josef - siin Josef!

Ifa maha jätta see hästi ei saa, kes-
 tal ifa näinud ei ole! - Eks ole tofi?

Josef (piisti karates). Mis on? Mis on?
Heinrich! - Ütle veel kord!

Breite (Kastlikult). Josef - taewa päraff,
 Josef!

Josef (keeb wiha päraff). Minul ei ole ifa!
 Mina olen woorfil jaadud ja woorfil
 jündinud! Mina olen woorfil kasvanud
 ja olen ka täna wooras inimeste heegao.
 Left jina, labane tatumats, jina oleid
 mulle täiesti wooras, nagu täiesti teisest
 ilmaff! Kas said minust aru?

Hildebrandt. Ja ja, woorfil jündinud
 hahaha - Jeda nimetatakse woorfil jün-

sinud!

Josep. Aga armastusest olen mina
jündinud! Nagu lind taewa all, nõnda
olen mina jündinud. Nagu kala vees,
nõnda olen mina jündinud! Ja ma
olen nüfama inimeseks saanud, nagu
sinu poeg ja sinu tütar!

Breite (hoollitades Josepile). Ei, Josep-
Josep! (Teiste poole pöörates) ei, ah-
ma ütlen teile, kes Josepiti haavad, haa-
wab mind! Mina olen enesele Josepi
wõtnud - ja ma ei ole mitte küfinud -
Hildebrandt. Hahaha - Breiteke! Tema on
woorfil jündinud! Ja on omale nüüd
alles kää kodukoha wälja ostsinud -
mis, Schindleri eit?

Peremees (katsub ennast püsti ajada,
mille juures ta enese ette räägib). Wagufi
oled ja! wagufi oled ja!

Schindleri eit (alla rõhutatud wihaga). Är-
ge tehke mind wihafeks, inimesed!
Hühndorf. Ei, armjad inimesed, teie ei
taha õnneti asja nii kaugele ajada!

Josep (naudes). Jutustada ometi, emma!
Sa võid kõikide inimeste ees jutustada,
et nad teaxfiwad!

Schindleri eit. Miina? - Josep!
Mõned. Hahaha! Aga jutustada ometi,
Schindleri eit! Leda pead ja meile õigus
jutustama! Lafi kaia!

Schindleri eit (nagu taga kikutatud
loom). Mis te tahate? - Miks ja mind
rahule ei jäta niisuguste kõnede, Jo-
sep? (Kurjalt). Kas teate, miina olen
oma poega niisama emdikus kannud,
nagu iga teine naene! Kas mõistate?
Ja kui ma ka wälja tõugatud olin ja
ei teadnud, kust ma ulualuist leian ja
sinna ja kamma rändama pidin sel-
les kurjas maailmas. - Minu jüda
tuskus ka põlewas armastus; oli aeg
pikk ehk lühike. Left - left - mis
pikk, on lühike küllalt - ja künnra-
punga ei saa armastust mõista. Mi-
nu jüda tuskus seekord ka armastusest,
kui ma sinu isa armastasin - (wika-
pifaraad saawad tema üle wõimust) -

ja et ma waine kändumängija olin,
 see oli minu saatus. Ja et mind keegi
 wõttis ja ära wiskas - see oli minu
 saatus! (Kõwemini) Lina oled armas-
 tusest sündinud. (Kakkab liigutatult
nutma) Minu jüda jooksis - wõrd sinu
 isa järel, just nagu Breitel täna si-
 nu järel. (Kurjalt) Aga minu kafi
 ei käinud mitte nõnda, nagu täna
 talutütrel! Ja üks teine naene tõrjus
 mind kõigest armastusest wälja, nõn-
 da wiskas ta mind, see nõid! Kas
 mõistad?

Peremees - on maha istunud ja wahis
 tarretanult ilma mõtetä enese ette).

Mõned (suure huwitusega). Kes siis?
 Kus siis?

Schindlerid (keeb wiha päraft). Mis?

Kus? - Kes? - Jüdas - siin ehk
 Jääl! Teeb üks wälja! (Pilkawalt)

Mina ei istunud mitte, pärg juukses,
 nagu puhas neitsi, suure laua ääres!

(Pathofega) Mina istusin üksinda ise.

112.
ääres ja ringutafin Käfa, kas mitte pa-
rem fellele wileffale slule lõppu teha,
kui kõik ära kanda.

Breite (nõuta ringi waadates). Schindleri eit -
Schindleri eit - ja pead nägema - Josef!
- Ma ei tea - jina, Josef! mina is tun-
gin muu fees - (Wairfett ja faurelt) Mina
ei taha inimeste es fee olla, mis ma ei
ole. Mina ei taha inimeste es teiffugune
olla - Schindleri eit, kas kuuled? Mina
tahan ka oma parja - (teeb pruudiparja
lahti ja paneb kõrwale) ära wotta Schind-
leri eit, mille wäärt ma ei ole, et teie jeda
teate -

Perem. (tahab wäsinult püsti tõusta).
ah, kas nüüd jeda, Breiteki! Wagufi
oled ja! wagufi oled ja!

Fränzi (on ukse pääle ilmunud ja pisema
jäänud).

Breite (ilma peremest kuulamata) - et
teie kõik jeda wäete - teie peate jeda
kõik teadma - mina olen ka ilma järe-
lekaalumata ennast joppite andnud -
Schindleri eit, ja ei ole pikemalt mille-
gi järele küfinud - ja olekin jeda ära
kandma pidanud, kui ta minu lappukest

minu juudame all -

Mõned (läbifegamini). ah! - Ei, Breite! -
Ei, Breite!

Teised (naeravad. Naesed piiravad Breite
umber).

Mõned (hüüavad). Franzi! Franzi!

Josep (waimustusega). Breite! Hahaha-
Breite!

Perem. Minu tütar! Josep! Kas kuulsid?
Minu tütar!

Josep (waimustusega wähele). Mina waene
Julane! Mina waene kirikurott!

Hildibrandt (naerab kui hull).

Franzi (seifab liikumata usse pääl ja waatab
päält).

Mõned (wähele). Franzi! Muufika!

Perem. (wähele) Minu tütar! Sel on juuda!
Sel on julguft!

Josep (nagu eme wähele) Kes olen mina?

Kes olen mina? Mina waene Julane!

Mina waene kirikurott! Üks nü hää -!

Üks nü julge -! Ma kaotan täiesti oma
pää - nüfigune aji!

Perem. (põlglikult wähele, teiste poole). See

117
ei karda teid kõiki koos! ei karda! —
(Wajub wägnult tagasi ja jääb magama.
Kära on waikinud.)

Mõned (kärjelt). Muusika! Muusika!
Mõned teised (karjuvad veel kord). Fran-
zi! Muusika! Muusika!

Franzi (põlgawalt). Mina pean tule-
ma? — Suitsu ja kära sisse pean ma tu-
lema? Ja wäljas on õõ nii selge kui
klaas — ja kuu waatab waikelt ilma
pääle — ja Franzi waatab parem kuu
pääle, kui wanade talupoja nägu
pääle, mis weinist ja karjumisest puna-
sed on! (Läheb oma kandli juurde.)

Josef. Muusika! Franzi! Muusika!
Franzi (ilma Josefit tähelepanemata,
slawalt). Siin, Hermann — kas tead,
Hermann, kui Franzi laps oli, siis
istus wäike Franzi jagedasti un-
us oma wilettas ifamajas ja waatas
taewasse kuninga Päweti soole kuu
pääle, kes oma kandliga wu pääl on,
ja palus: armas, hää kuningas Päwet,
lase wäiksel Franzil ka hääks- Kandli-

mängijaks- jaada, lafe wäiksele Fränzil
Kandlit mängima oppida, nü ilufaste
nagu fina jaäl kuldse kuu pääl. (wõtab
mõne akkordi.)

(juuresed jääwad wait.)

Hildebrandt. Aga emme peate mulle
weel üks täis-kaldama, muudu ei kan-
nata ma seda klimperdamist ära!

Franzi (ükskõikselt). Pea oma lõuad,
fina figa! (Mängib üht kurwameelset
Slaawi wiisi.)

Hildebrandt (tõuseb selle aja sees püsti
ja läheb müra tehes-wälja).

Perem. (sest mängu, wäsinult enese ette).

Minu tütar ei kardä teid kõiki mitte! -

Ei kardä!

Franzi (mängib ja laulab). Kes on armas
minul - see mul meeles üksi! Tema aga
mind ei taha!

Mõned poisid (hüüwad Franzil muusika wa-
hele). ära siis-ometi nüfugust kurba!

Bräute (nubab).

Teised. äreme ometi toinama hakkame!

Franzi (kõik aeg Josephi pääle waadates, ku-

na ta kirglikest idafi laulab). „Pändwad
pilwed pää pääl kaugele, tahaks-kaafa
nendega, üle maa ja merede kuni leian
oma armjama.“ (On kahwatuks-lainud)

Josep (äreuufega). Franzi! - Franzi!
Franzi (langeb äkki tagafi ja fofistab
peaagu). Ma ei tea - ma ei tea - andke
mulle üks juutais - andke mulle üks juu-
tais -

Froua Glimm (talle appi karates). Wett!
Wett!

Hildebrandt (on praegu fofe astunud,
wotab Franzit ümbert kinni). Ma an-
nan talle parem ühe muju! Küll te fuis
näete, kuidas talle jälle elu fofe tuleb!
Pr. Hildebr. Aga mees!

Franzi (wihafelt). Josep! Josep! Appi!
Appi! - Heinrich! ja lähed! (Rabeleb.)
Mõned. Hildebrandt! Aga Heinrich!

Teised (narravad).

Josep (tada pahafelt tagafi tõrjudes). Mii-
jugune elajas!

Breite (waatab kartlikult päält).

Hildebrandt (kussa ta Franziga rabeleb,

nilkawalt). Hahaha! - Gottlieb! Gottlieb!

Mõned. Gottlieb magab!

Josep (katsub Franzit lahti päästa).

Franzi (kaitseb ennast wihakelt). Talusmattid!
Talusmattid!

Hildebrandt (on tema laua lähedale rohu-
nud). Mis Gottliebi wäimehele weel see Põh-
mi lüdrük korda läheb, seda tahaksin
ma ometi teada! (Naerdes ja rabelades.)

Kas mõistad! Minuga ei ole ful õnne!

Mõned. Heinrich - Jina - Jina jätab tema
rahu!

Franzi (on laua päält ühe noa haarata
jaanud). Ma hammustan - ma lõikan -

(Saab ühe kae wabaks ja kaawab natuke
Hildebrandi kätt noaga, enne kui see
teda juudelda saab, mille juures Hildebr.
tema äkki lahti laheb. Franzi, nuga
ära wifates). Kes mulle ligi tuleb, seda

ma ei falli, - ma lõikan, ma hammus-
tan, ma pistan -!

Hildebr (oma kätt waadates). Hahaha!

Josep (wihakelt). Niisugune elajas!

Hildebr. (häbemataalt Josepi juurde astudes).

Hahaha - elajas! - Mis lähel sulle ülevõl-
le see kändlitusruuk võrda?

Josep (põlgavalt). Sa oled meile juba terve
öhtu ära rikkunud, fina elajas! (Reeb.)
Ma ütlen sulle, ma tahan sulle nüüd
hää nõuu anda -!

Franzi (äkki meelikut naerdes). Josep!
Josep! - Talupoja naene peab vastu -!
Josefine armastus on niisugune asi nagu
kõnn - ja ülehõmme on ta mööda na-
gu haigus! Hahaha!

Breite (kargab üles). Franzi! Franzi!
Sul ei ole küll häbi põrmugi!

Josep (meelikult). Hahaha! Franzi!

Franzi! - Ära juurusta! ära juurusta!

Hahaha - inimene tunneb filmapilguft
rõõmu ja - viskab tema ära! - Haha-
ha! mis si lähel siis mitte mööda?

Sina ka! Sina ka! Hahaha! omra
mustade juukstega - ja viimati valgetega!

Breite (ärevusega wabele). Sul ei ole
häbi raafugi, Josep! - Mis ta ütleb?
Seda julged ja ütelda? - Sina, hukka-
lainud kändlimängija! Seda julged ja

mõtelda - ?!

Mõned (waigistawad Breitet).

Schindleri üt. Breite! Ega ta nii pa-
hasti ei mõtle! Ega ta nii pahasti ei
mõtle! Sa tunned ju minu Jofepit!
(Nad on Breite ümber ametis.)

Franzi (ilma et Breite pääle pi-kugi
heidaks). Jofep! Jofep! (Kergitab tema
poole klaafi.) Lina petja!

Hildebrandt (walele, teha järele ahwiidus).

Lina - fina petja! - Pruudiija magab!
Pruudikrantsi ei ole meil tarwis pruudi
pääft ära wõtta -

Jofep. Hakaha - minu nägu lähel ka
aastatega kortju - hakaha - Kas mõis-
kad? Kas mõistad? - Hakaha - nagu
wanadel nõidadel - nagu wanadel noi-
dad!

Hildebr. (walele käreppedes). Siis woime
ju ka magama minna!

Teised. Kes siis nüüd juba magama
lähel? Saare kortji glummi juurde
läheme me! Saare kortji glummi
juurde läheme me! (Ostivad oma asju)

120.
Franzi. Hahaha! - Et tal laps on,
jio wõta tema! (Mettikult naerdes.)
"Ta wõttis-klaafi kätte ja lõi ta kes-
kelt katki! - Hahaha! Waat' jinn,
waat' jinn, noor fuläne -!"

Josep (ruttu nutja Breite poole pöörates).
Mis-ja nutad? Mis-ja nutad?

Franzi (Josepile põlglikult klaafi jal-
gade ette wifates). "Siin on ful minu
truuus!" (Naer ja larmitsemine.)

Mõned (hüüwad). Meie läheme Saare
kõrtfi glummi juurde! Meie läheme
Saare kõrtfi glummi juurde!

Kõik on minekul. Schindleri eit ja
Franzi on oma kändli ja wiuli wõt-
nud ja mänginud üht meelitat tantsu-
wiifi. Kuna ühed lähewad, keerutawad
teised jalgu.)

Josep (kui muusika wait jääb, hüüab
hõnnilifelt). Hüulge, inimelad! Hüul-
ge, inimelad! Palwemaja kõrtfi lähe-
me! Palwemaja kõrtfi!

Perenaene (peremest raputades). Jja,
nemad tahawad weel palwemaja kõrtfi

minna! - Teie tahate ka veel kaasa
minna, teie mõlemad?

Breite (otfustavalt, pifaraid kuuwata=
Des). Kuu Josef jeda tahab, lähen ma
ühes, emä!

(Ka wana Schindleri eit ja Franzi
kaowad ära)

Peren. (tütrelle kambriose järel minnes).

Ma panen sul vähemalt ju hääd asjake-
jed kõrwale; tüdruk. Siis tule.

Breite (Kambri uuse päält tagasi rää-
kides). Oota, Josef, ma tulen kohe!

(Mõlemad ära, Kambri uko nende taga
langeb kinni.)

Mätteri eit (proua Brettmüriiga wiimas-
tena ära minnes). Prundiisa on kõige-
parema oja walinud! Mina lähen ka
magama. (Tuba on tühjaks jäänud.)

Josef (üksi, seisab magaja peremehe ees).
Ärgake üles! Ärgake üles, peremees!

Peremees (ümised käänudamisel midagi
enise ette).

Franzi (tuleb, nähtawasti üksikiselt,
midagi maha unustatud asja ostma).

Josep (taha ja kartlikult). Franzi!

Franzi (külmalt). Josep?

Josep (on nõutalt kuulates - kambriukse-
feli lähemenuid).

Perem. (nägib unes arusaamatalt).

Franzi (taha, pilkavalt naerdes). Selle
olete ilufasti magama hällitanud - minu
vanamoor ja fina!

Josep (kirglikult värisedes). Franzi!

Franzi (vastu tules, weni tades). Mis?

Josep (kaibutab teda kormilifelt ja
juudleb. Franzi lafeb seda rahulikult
juudida. Lähemal silmapilgul kargab
Josep üles.)

Franzi (johistab kirglikelt, pea õrnalt).

Tõsine armastus on niisugune asi nagu
korm - ja ülehõmme on ta mööda
nagu õndsus! (Ätewaastlikku liigutusega
kambriukse poole, ruttu, taha) Josep!

Josep! Ma lähen! (Ruttu wälja.)

Peremees (unifib unes enese ette). Ja
oma tütre olen ma kord Josepile and-
nud -

(Desriie.)

Wiies-waatrus.

Ephraimi juur tuba. Wara hommi-
ku, enne koitu. Tuba on pime. Natu-
kefe aja järle awatasse ettewaatlisult
wälgast kambri uks.

1. etendus.

Peremmes (ilmul järgiwäl, tabab tafa
kuulates toanufe juurde minna, mille ta
nõndafamuti tafa awab. Kuu uks kriik-
sub, on märgata, et ahju pääl, kolde ta-
ga keegi ennast woodis-käänab).

Jaa Jakob (ühe nõgife, kortjuri näoga
wanamõhe hääl wifet alla). Kes juis-
jelles majas juugugi enam rahu ei jaa?
(Tema pää ilmub ahju pääl nähtavale)
(Ta katsub midagi ära tunda.) Kes jäl
on? Kes jäl on?

Perem. (wälgä kuulates). It!

Jaa Jakob. Sin on ju keegi! Kes juis?
Kes juis? Ma ei näe.

Perem. Jääl oli jälle niijugune kára-
ülewal noorepaari juures. Ja ma kuul-
sin ka last karjuma (kuulab ikka weel)

Kas ja kuulid midagi?

Jha Jakob. Jeesuse! jaja! Näitab, nagu ei oleks sinu majas kõik korras! -

Ka lehmade kettide kolistamisega ei ole ma harjunud. (Kuulatab) Noh, mis jäl juis veel ära ei ole, Gottlieb!

Perem. (tumedalt). Nad jooksiwad kõik aeg edasi tagasi. Ja nad jooksiwad juba iga ööfe edasi tagasi. Ma arvan, kui me ülaõhtu juttu ajasime, jooksis keegi paar korda välja talvise öö kätte.

Jha Jakob. Ei, Gottlieb! Sa ei peaks nii kartlik olema. Mine jälle magama. Sa külmetasid ennast veel päälkauba päris ära, kui ja nõnda poolhalasti seifad.

Perem. Meie kambris on jeda paremini kuulda. Nad magavad ju meie pääl. (Kuulab ikka veel) Ma kuulfin ka last karjuvat. - Äga üles ei taha ma minna.

Jha Jakob. Ah, Gottlieb! Mis see ka ütaks!

Perem. Nu ja midugi üles ei taha ma ka minna. Jett kui ma jälle korra

nõnda pääle juhtun - ja tead juba, kui
 ma jälle korra oma enese filmidega
 pääle juhtun - (enese üle walitlust kaotades)
 ma võtan punalu ja loon ahju
 jisse! (hümedalt) See võtab mul mõni-
 kord pea hinge seest välja!

Perenaese hääl (äkki pimedalt kamb-
 rift). Jha! - Aga mees! - Sa ei taha
 küll õoraku rikkuma hakata - noorte
 pärast! (on tule üles võtnud) Kuis ja
 siis oled?

Perem. Ah! Ma magasin kui furnu -
 ja ärkasin natuke üles.

Jha Jakob. Mine jälle magama, Got-
 lieb! Sa wüid emast veel jelle noore
 rahwa pärast hauda!

Perenaene (pahandades). Kell on kõi-
 gest ainult neli! Pund aega võime veel
 väga hästi magada. See on küll liigu!
 Mine aga jälle üles noore rahwa juurde,
 et ja jälle kuulda saad: meie wanaid
 tahta atati kõik ära kuulata ja
 kõik ära nukkida ja ei anda noortele
 rahku! Ma arvan, ja tead, mis tegime

126.
Juurvärk Breitel jelles-asjas on!
Perem. (äreuufega). Tüdrukul on
päris õigus, et meie emast jekka se-
gada ei tohi. Lugu võib veel kurje-
maks minna, kui wanaad ka veel ala-
ti ühes-näriwad. Soimamise ja taple-
mise läbi lähel lugu ikka kurjemaks.
(Kurwameelselt.) Mul on mõnikord
päris hirm. Ma ei saa parata. —
(Jälle äreuufega.) Tüdrukul on päris-
õigus!

Perem. Nu ja ja! Sel on alati õigus!
(Kustutab pahaselt tule jälle ära.)

Jha Jakob (hakkab ahju peält maha
ronima). Mulle see sugugi ei meeldi!
Mulle see sugugi ei meeldi!

Perem. (paneb toaukse kinni). Ei ole
enam midagi kuulda. Ma lähen
õige jälle magama. (Lähel Kambri
poole.)

Jha Jakob (ahjupingi peäle ronides).
Noh, mina ei tõuseks ka üles, kui
mul mitte pikk tee es ei oleks! —
(Kambriuks pandakse kinni.) Oh ju-

maluke, jumaluke! (Küütab ühe rasva-
lammi põlma ja selle küllest oma lihi-
kefe piibu, mis tal otse nina all põleb.
Teeb ikka jälle piibuga tegemist, kuna
ta laifalt täiesti riidesse paneb. Siis
naerab ta, pead raputades enese ette ja
räägib). Pa taewane ifake! Mitu sada
röömpäivi on meil siin olnud - ja nüüd olema
nii kaugale jõudnud! Mõnikord ei taha sugugi
uskudaagi.

2. etendus

Tine (tuleb, lantern käes, alles jaskis juurkottiga).
Jha Jakob, ma teen sulle ruttu tassise kefi kohwi.
(Lähel tuleaugu juurde.)

Jha Jakob (oma piibu kallal ametis). Ah,
piip aitab ka! Ei, ole siin siin ka juba
üleval, tüduruk? Mis parast siis?

Tine (ärewusega). Ah, ma ei ole üleüldse
juurt magada saanudgi! See igavene kur-
wastus sel noorikul! Ma pidin ju terve
öö tema juures istuma!

Jha Jakob. Mis siis? Mis siis? On siis täiesti
midagi juhtunud?

Tine. Nu ja! Tee istujate ööse wagufasti

wanade juures. Kuna meie küla mööda
ümber jookkime ja teda otjifime - Josefist.
Jaa Jakob. No see oleks lugu - otjifite Jo-
sefit?

Tine. Tä ei ole veel kodus. - Aga nii hul-
laks, et ta terve õo kodu ei tule, ei ole
ta asja veel kunagi ajanud! (on tule
üles teinud ja lähes ahjukagi juurde.)

Jaa Jakob. Nu jaja. Mina pean nii
wara ülestõusma, müüdu ei saa ma selle
juure lumega lõunaks koju. (Enesele.)

Ma arwafin juba midagi sellefarnast.

Ma arwafin juba midagi sellefarnast.

Tine (ahju juures talitades). Jumal
teab, näitab nagu oleks Josefist täieli-
ne woimus naefe üle. Aga see ei usu seda.
See ei usu seda. See teeb mehe parast koix.

Jaa Jakob (oma kompsu korda seades).

Ära nii müra! Et wanad veel natuke
magada saakiwad! Sest müre ja kur-
wastus teeb wäsinuks.

Tine. Ah kui need oma pehmetes woodi-
des magawad, ei kuule nad midagi! -

(Pahameelega edasi.) See teeb mehe parast

129.
koik! Kunagi ei näita ta pahurat nägu!
Jeesfuxe, mis Josef ütleb, peak tehtama!
Jha ei tohi ülevõtta enam üles-tulla
(Pilkawalt) Muidu woiks weel tüli lahti
minna. Seda ta ei kannata. Seda noo-
rik ei kannata: - Aga Schindleri eit tuleb.
Jha Jakob. Mulle ei meeldi see fugugi.
Mulle ei meeldi see fugugi. - Ei, kui ma
enne mõnikord tulin, jääl istujiwad wanad
ja poeg ja tütar, kuni hilja õõfeni istuji-
wad nad mõnikord, ja ma pidin neile kes-
teab mis koik jutustama. Nüüd on poeg
wooraste inimeste juures - jääl see nüüd
on! Jääl see nüüd on! Ja Gottlieb ise on
järis imelikuks läinud.

Täine Nagu ei oleks seda kobe arvata
wõinud, kuhu see Josef wimati ometi äkka
ära jookseb. Sest jaadik kui see Böhmi
tüdruk jälle siin on.

Jha Jakob. See ei meeldi mulle fugugi, et
ma nüfuguste mõtetega omale kütmale
teele pean minema. (Tahab oma Kõngsu
jelga wõtta.) Noorel rahwal on ju jääl
ütiwal taas nüfama ilufasti fiske seatud,

nagu wanadel siin all! Neil on oma ke-
na poiss -

Tine. Neil võiks kõik olla! Aga ei, -
Jepil on tarwis-elle böhmilase juurde
jooksta! (Maerdes) Niisid, kus ta enam
kõrugi ei tule, peab noorik jeda ometi üks
kord nägema - see Breite, - et see ei ta-
lust ega naigest ega lastest jitta ei hooli
sellest peab ta ometi ükskord aru saama
Ja Jakob. Kita mul õige minu pakk
selga võtta. - Waata, Tineke, oma koor-
mat peab igauks rõõmasti kandmas,
kui ta ainult liiga raskeks ei lähe. -
(Läheb) Ei meeldi mulle sugugi Ei meel-
di mulle sugugi!

Tine (pistab talle minexu pääl ühe
prüüli kuuetsakusse). Tilgake kohvi
tee pääle ka aja!

Ja Jakob (pilma ümber pööramata). Ole
terwe, ole terwe, tütar! Ja ütles ka
gotliibi rahwale palju kannu õomaja-
est. Rewade tuleneks jälle waatama
(Tine näitab talle wälja tuld. Mole-
mad ära.)

(Joanuks jääb lahti. Kõbe on näha, et Breite eeskojas äärminejatele järele hülib.)

3. etendus

(Lähemal filmapiilgul liigab Breite kartlikult tuppa tagasi; ta on magama ta, hädalt waevalt rüüdes, teeb nagu ehmataks ta millegi üle ja tahaks emast ära peita. Selle järele ta fahed sammud eeskojas ja Josef ilmub taha lahtise toa ukse pääle.)

Josef (wahib tarretanult hulkäega Breite otja): Mis ja jin teed?

Breite (ei liiguta emast, wärisel külma pärast).

Josef (tuleb üle läwe, ta fahed häälega).

Need magawad. Need magawad! (Pöörab jälle ukse poole.) Ära näagi sõnagi ja tule! - Jumal teab, jinule oleks parem, et ja oma lapse juurde jääksid - ja mitte alati nagu koer minu kannul ei oleks! Kas mõistad?

Breite (nuttu). Josef -!

Josef (külmalta tagasi tõrjudes). Ah,

jäta mind oma armatsemisega rahule,
naene!

Breite (nõuta, seespidise külma pärast
värisedes).

Josep (waatab põlglikult seinu mööda
ümber). Mis ja siin öieti teed? (äkki
käskivalt) Tule üles! Sul ei ole siin mi-
dagi otjida!

Breite (ei liiguta ennast).

Josep (wahib talle jälle karritanult otja).

Breite (nagu tagaastud loom). Josep,
kus ja olid?

Josep (pilkavalt). Jajaja! Seda tahak-
sid ja teada! Seda ma usun! (Pahamee-
lega) Terwe päew keti otjas-olla - ja teie
est ennast tappa - ja mitte õhtutigi
natura wabadust maitsa! Seda ma
usun! (on ettekotta astunud, kalgilt).
Tule üles!

Breite (äkki temast kimmi hakates).

Josep, mul oli kõik aeg nüfugune
hirm - oli mul - et jina minu ja lapse
terwe õõ nõnda üksi -

Josep (põlgavalt). Ah, ära ole mitte nagu

kaikjas-oma armatsemilega, naene!
Mul on finust tahtmine täis!

Breite (karretanult, nõuta).

Josep. Sa tahad küll seda magusat, hiili-
jat vanameest minu vastu üles äspita-
da? (Wenitades.) Mis? (Lähel eeskotta.)

Breite (liikumata uufe juures).

Josep (lõukab tema kofakesti tupp-
tagasi). Piis-jää, jää, jää! Kas-mõis-
ta! Mul on teist tahtmine täis!
(Kuulda on weel, kui ta trepist üles-
lähel.) Mul on teist tahtmine täis!
(Wahepääl ilmub Tine laternaga.)

4. etendus.

Breite (hakkab äkki kirglikult Tine
sümbert kimmi.) Tineke! Tineke! - a-a-
a-! (tal jääb hing kimmi) Ja pead- ja
pead- ja pead - Tineke - ja pead -
Tine (ruttu). Mis-üis? Aga mis-üis?

Breite. Ja pead mulle - ja pead mulle -
oh jumal, jumal, jumal! Koik on
otfas! otfas! otfas!

Tine. Aga mis-üis on? Mis-üis on?

Breite. Koik on otfas! otfas! otfas!

Tine (mõjuga). Noh Jesuuri! Noorik!

Breite (kohutavalt). Ja ifa-ifa-ifa-

Tine. Mis on ifaga?

Breite. Kui ifa seda kuulub -! Ei pea õnnetult jõudima! O-o-o-!

Tine (teda raputades). Breite! Breite!

Wõta märkust pähe! Wõta märkust pähe!

Breite. Tema on meid ära tõuganud!

Tine. Kes siis?

Breite. Josef - Josef - tema on minu ja minu lapse ära tõuganud -

Tine (ärevusiga). Ei, Jumal teab, - siis kutsun ma aga õnneti - (tahab kupp kaambrisse rutata.)

Breite (kafa paludes; nagu poolest jaadik mõtetes, teda tagasi hoides). Tineke! Tineke! (Tine jääb ettekotta seisma.) Mina ei taha mitte, näed ja -! Lina ja tead ju -! (Muudatult pehmel toonil.) Ah, ei, ei! Sa ei saa ju sellest aru! (Nagu jalajala temale midagi üfaldades.) Minu Josef - (jälle kaeblikult) Kui ta nõnda koju tuleb -!

Tine (offustarvalt). Nüüd tuleb ja tippa ja istud ahju kõrvale pingi peäle.

Ma annan sulle koke tassineke kohvi, et ja nature mõistuse juurde tuleb! -

(Breite istub. Tine teeb kolde juures tege-
mift.) La pead ometi ennast nature

kokku võtma. (Annab talle ühest tas-
sift juna) Noh, joo! joo, joo! (kuna

Breite joo.) Praegu läks isa Jakob teile. Ta jättis teile kõigile palju terwit maha.

Breite. Minu Jumal - kui ta nõnda kodu tuleb - ! - Ma ütlen sulle midagi,

Tineke - tema - tema ei olnud ju terve öö kodus! - ta oli jelle võõra juures -

jelle võõra juures - äita mind, Tineke, ma ei tea enam ühtegi nõuu!

Tine. Jää kodu waguji ja mine jälle üles! Päriskirm tuleb peäle - niifugus-

te kõnele üft! - La joo naturene! (Brei-
te joo.) Küll ful on warsti parem.

Breite (jelle järel rahulikumalt). Ma tean - . Mul ei jää teift nõuu üle - mi-

na - mina - (jälle raeblikult) Tineke - kõik on offas! kõik on offas!

Tine. Oled ja siis midagi kindlat kuulnud?

Breite. Hahaha - mina - ja seda mitte märgata, - kui korraga kõik furnud on! Mina - ja seda mitte märgata, kas ta veel armastusega tuleb! (Kohutawalt.) Mina ei taha hooralappi saada! Mina ei taha hooralappi saada! (Tõuseb kartlikult püsti.) Ei, ei! Küll ma juba! Mine! Mine! Küll ma juba -!

Tine. Kuhu ja tahad minna?

Breite. Mine! Mine! Lase mind natuke wärske õhu kätte -!

Tine (teda julgelt tagasi hoides). Sa jääd! Muudu kutsumine wana. (Hüüab korra.) Pere naene -!

Breite (wihafelt). Ei, ei! Jä - jä -!
Kui ja hüüad, kui ja hüüad! Ma kägistamiskind ära -!

Tine. Sa taewas-küll! Sul ei ole farwis koha nü jäme olla!

Breite. Kui jä! Kui jä -! Ma kardän ju nõnda! Ma ei taha ju, et jä midagi märkab!

Tine. Siis mine aga jälle ülesse ja
pubka veel nature! See on ju kõige
parem!

Breite (üles minnes, seisma jäädes).

Oh Jumal, Jumal, Jumal! (Nuttus.)

Mina ei taha hooralappi! Mina ei
taha hooralappi! - (Kuivatab äkki

pifarad ära.) Tineke - (armfalt) see on
nii ilus, kui kedagi nõnda armastad,
et jüra lõhkeb - seda sa ei tea! -

Kas tead - (vajub mõtetesse.) Ma olen

nii rumal - mina - ja tead ju - mina
- mina - . Ja, mis siis? (Naeratahes.)

Ei, ei, mis ma veel oma jüdrant ras-
kexo tegema hakkam!

Tine. See p see on! Mine aga üles ja
pubka ometi nature wälja!

Breite (kohutawalt). Müüd - magab ta -
ta magab - see magab raskesti - Ei,
ei!

(Kohutawalt taha.) Mina ei taha
mitte! Kui ta nõnda kodu tuleb! Kui

ta nõnda külm on! (Ärewusega.) Fine
inimene on ta! Fine inimene on ta.

Mina ei taha mitte tema kõrvali keita.

Mul on häbi!

Tine. Sa lähed üles!

Breite (kaeblikult). Ma tean ju, kust ta tuli! (Nuttus.) Ma tean ju, kust ta tuli! Oh jumal, oh jumal, oh jumal! Mina olen ära wifatud! - Ja keegi ei saa mind aidata!

Tine (teda kimmi hoides). Ema tõuseb juba üles!

Breite (ennast äkki lahti tehes). Lase mind! Lase mind! (Pögenel ootamata õue pääle wälja.)

Tine (hüüab halle järele). Breite!

Breite! (Tuleb siis ärewajega tagasi ja koputab kambri ukse pääle.) Perenaene! Perenaene!

5. etendus.

Perenaene (tuleb kambriist; tumedalt). Mis teil siin kõik aeg lobiseda ja juttu ajada on?

Tine. Jeesus! Jeesus! Aga see noorik! Ei, mis sugune see on! See jooksis nii ärewil wälja!

Peren. (rahuga). Küll ta tuleb juba

tagasi! (Lähel kolde jüurde.)

Tine. Ei, ei, aga nü jedawiigi ei ole ma
teda veel kunagi näinud, perenaene -

Peren. Mis-?

Tine. Josef ei ole ju terve öö kodu
tulnud.

Peren (rahuga). On ta siis nüüd wähe-
malt kodus?

Tine (ruutu). Karake õige wälja tema
jüurde, perenaene! Ja ja, ta on kodu! -

Ei, kui jeda nõnda kuulda, kuidas noorik
Josefi pärast murettel -

Peren (põlgawalt). Kuidas külwad, nõnda
loikad! Ma olen talle jada korda üteli-
nud, kuidas see tulema pidi. See mehetükk
ei hooli talust ja naest ja lapsest mitte
sittagi! (Palitab lõukaale) Kas ja ija
Jakobile natuke kohwi tee pääle kaasa
andjad?

Tine. Muidugi andjin ma talle kaasa.

Peren (otlusawalt). Noh, siis tee, et ja
laustajaad! Nõnda saab Breitel kafi
weel tihti käima! Poisi kihutajiwad
nad majast wälja! (Mõteldes, enese ette)

naudes.) Terwe õo mitte kodu tulnud!
See on lugu! (Pilkravalt.) Noh! Jis oli
ta wift küll jelle kandlimängija juues
olnud? (On laua juurde astunud, seab
kassid, sukkrü, leiba ja woi korda. Tine
on nõuta ära kadunud. Peremees
hüüab.) Jja! wõid tulla! Ma pä-
nen kohwi jia!

6. etendus.

Peremees (tuleb kambriist ja istub laua
juurde).

Peren. (toob potitäie kohwi laua päa-
le ja kaldab sisse).

Perem. (istub jõnalaukumata).

Peren. (istub kohwi juues tema kõr-
wale).

Perem. (kumeditalt). Siin oli ju nufugane
kära majas!

Peren. Meil saab küll weel nii monigi
kord kära olema. Ei oleks ime!

Perem. (kohwi maitstes). See kohwi
jü kohwi? - Mis ja jis jüw kohwiga teinud
oled?

Peren. Noh. mis ma jis temaga peaksin

teinud olema? Ma wõtfin pükta wee ja oad,
nagu harilikult. Wiga on küll sinu juures.

Perem. (liikkab taskiemale. Natuke aja
järele). Ma jään, Jumal teab, weel kord
magama. Aga kui ma ülesärkajin - ööfe -
kuulfin ma laft karguwat, - ja nad jooksiwad
edasi tagasi, üleilõpe oli niifugune käre ma-
jas. On ehk laffel midagi wiga?

Perem. Ah, mis weel! Breite on juba alla
tulnud.

Perem. Tüdruk on juba alla tulnud?!

Perem. (piikawalt) Noorik on juba alla
tulnud - ja Josepi nooreherra on alles wa-
hft üles läinud.

Perem. (ükskoikfeldt) Mis-?

Perem. Josepi nooreherra on küll täna
korra jälle selle Böhmi kändlimängija
juures - ööd olnud!

Perem. (nagu unest üles ärgates). Mis ja
ütled, emä?

Perem. No muidugi, nõnda see ka on. Aga
et sina jääl kord tublisti ette wõtad! Ei,
ei! Jaa ei tohi üles tulla, kõik peab alati
nii taha olema, nagu noorik seda tahab.

Tääl võiks-muidu üks-tants-kulla.
See ufub ikka weel, et imejõid juuhib.
Nüüd on tal oma ime käes. Ja see jaab
ikka nõnda edasi keftma.

Perem. (madala häällega enesile) Eshra-
im Gottlieb! Kas ja siis enam oma-
suo peremee- ei ole? On siis sinu sooned
juba nii lödwaaks läinud, et ja enam
midagi ära teha ei juuda? (Wägewami-
ni) Mis jaab ikka nõnda edasi keftma,
ema?

Perem. Oh, küüsi omesti tüdrukku enese Käest.
Jofep ei ole ju terve öö kodu olnud.

Perem. (wägewamini). Ema! Ema!
Mul lähewad ükskord filmad lakti.
Mul lähewad ükskord filmad lakti!
Kas mina siis tõesti enam peremee-
ei ole? (Jikka wihafemalt) Kas ei ole
mul enam wõimust teha, ehk tegema-
ta jätta, mis ma tahan? (on püsti
tõusnud) Ma teen oma maja puhtaks!
Ma teen oma maja puhtaks! Kütuge
mul Jofep jüa! Kütuge mul tütar
jüa

173.
Tine (on jisse ruttanud).

Perem. (kartlikult). Tine, kutju oige

Brite jia!

Perem. Kuhu ta on läinud?

Tine (nuttes). Ta tahtis - ta tormas -
ta nuttis ju nõnda - (ära)

Perem. (ikka nagu enne). Hahaha! -
olen ma nende bulgustele usjed avanud,
et nad mulle häbi majasse tookivad! -
ema, kutju mul Josef jia! Kutju mul
tüdruk jia!

Perem. (hüüdes). Tine - kus ta jia on?
- Jeesfuke! Jeesfuke! (Nõuta, ilma et
läheks.)

7. etendus.

(Kumalda on, et trepist tuldasse).

Josef (tuleb hooletult ülevall koast).

Mis on? Mis on?

Perem. (joosleb karjudes edasi tagasi).

Emma, otstige mul tüdruk üles!

Perem. (ruttab jisse).

Josef (ligipääsemata tarretanult).

Ja aga - kus on Brite? Kuhu ta on
läinud? Praegu oli ta ju veel jün.

144.
Kuhu ta on läinud?

Perem. (hoiab edasi tagasi jookstes -
kõrku kinni ja karjub). Otfige tüd-
rux üles!

Josep (külmalts naerdes). Kus ta võib
olla?

Perem. (tuleb kaebades-fisje). Oh mu
jumal, mu jumal! Kull Tine ta
kaaja toob!

Perem. (karjubes). Otfige tüdruks üles!

Perem. (ruttab jälle wälja).

Perem. (läheb Josepi poole). Kus on
minu tütar? Kus on minu tütar?

(Raputab teda.)

Josep (külmalts naerdes). Palun, kas-
kus ta minul ei ole!

Perem. (on Josepi jälle lahti lastanud)
ärge tehke mind pööraks, inimesed!
ärge tehke mind pööraks!

Josep. Ma ei tea sugugi, mis juun es-
on! Mis-žel naefel meelde tuleb? Mis-
teil meelde tuleb?

Perem. (hüwitades). Kus ja olid? Kus ja
terwe õo läbi olid?

Josep Hahaha!

Perem. (wõtab temaft äkki kinni ja litfub
tema abju kõrwale pingi pääle, kuna
ta karjub). Kõit oleks mul tarwis! Kõit
oleks mul tarwis! (Raputab teda) Ma
olen oma tütre julle jalgade alla wifa-
nud - ma - olen - oma - tütre - julle
- jalgade alla - wifanud -!

Josep (jätkulimatt wabele). Palun! Tee,
mis ja tegemata jätta ei saa! Ja ar-
wad kindlasti, mul on küll häa teie
juures! Ma ütlen julle, peremees! Nõnda
hää, nagu sul, kui ja nukker oled, nagu
praegu, - nõnda häa on mul!

Perem. (karjub wabele). Kõit oleks mul
tarwis! Kõit oleks mul tarwis! Ma
tahan jelle kelmi kõwasti kinni kõita,
nõnda et ta paigast likkuda ei saa!

Josep (ilma emmalt liikutamata). Lis-
loo mind furnuks! Kägista mind ära!

Palun - ma saan - jelleft - wileffufest
- lahti -!

Dine (on kaebades jisse tulnud). Ma olen
ka all puude juures! Üksigi inimene ei

leia teda -

Perem. (ootamata Jofepit lasti lastes-
ja kaebliku häälega wälja tormates).
Ottige minu tütar üles! (ära)

8. etendus.

Tine (astub nuttes Kolde juurde). Jees-
juku! Jeesjuku! Mul lõgisewad ham-
bad juus! Ma nägin ju seda tema
olekuft! Ma ei tahtnud teda wälja
lasta!

Jofep (ilma Tinet tähelepäremata,
keedes). Jga jammu pääl see naene
kannul! Jga jammu pääl see ko-
hutaw wanamees kannul!

Tine. Peab Jumal, Jofep, ja oled
halb inimene!

Jofep (kalgilt). Ah mis! Mis-lina
tead! - Anna kohwi! - Inimene
läheb näljafeks- ja janu feks, kui ta
nõnda armastufe ja muure ja wi-
ha pärast põleb!

Tine (annab temale kohwi).

Jofep (joob).

Jofep (kergelt). Tine! Selle loo on

177.
Kurat kokku keetnud! Hahaha! - Õlu
on narrimäng! Ja mina olen juur
narr - hahaha!

Tinet (äkilife meeleligutusega) oma tööd
jälle kõrvale viitades). Jeesjake! Jeesju-
ke! Kuu nad noorikut ei lisa! - Ta oli
nü segane! ta rääkis nü segaselt! -
Ega ta õieti enesele midagi teinud ei
ole? (Tahab wälja jooksta.)

Josep (aimava hirmuga, kuna ta Tinet
tagasi hoiab, katkestatult karjudes).
Mis?! - Ütle! - a! - Ega õieti -?!
ega õieti?! - See ei wõi olla! - (Lei-
jab tarretanult uude juures, kuna Ti-
ne wälja jookseb.) See ei wõi olla -!

Perinaene (tuleb kõrgesuurimas-ärewu-
ses, ahastades). Oo - ma ei taha
enam midagi kuulda -!

Josep (wahel karjudes). Breite! - Breite!
Peren. (Kambrija rutates). Ma ei taha
enam midagi kuulda -! (Ära.)

(Beskojas on hüüdnüft ja jooksnüft
kuulda. Süs peremehe jännud.)

Josep (on ahju kõrvale pingi päale va-
junud, wahib tarretamult ette kotta)

g. etendus.

Peremees (ilmub kööplangenult ukse
päale ja wahib kava ükfiitmi Josepi
otta). Tule siia, tüdruk!

Breite (tuleb tema järele ja istub pi-
na ääres pingi päale, künatab rut-
ma pubekel, kuivatab aga kobe pi-
na ära).

Josep (wahib ükfiitmi Breite päale).

Peremees (Tinele, kes-
sissetunginud on). Ja fina - lähed lauta, Tine! -
(Waljult.) Ja pane ka ukse etse taga
kinni! (Tine lähel.) Kas saad aru?
(Uks pandakse kinni.)

Josep (nagu unelt ärgates, pehmelt).
Kus ja olid?

Breite (Kalgilt). Sa olid mind küll?

Peremees (pühalikult, wärisedes). Ja
muid - tuleb korra wümati sinu
kätte - fina -

Breite (jõuga). Jaa, fina jätab tema

149.
rahule! - Sinule ei ole ta midagi tei-
nud! Minu asi on rääkida! - (Jo-
sepi poole) Aga meie mõlemad oleme
nüüd wimperi piirini jõudnud - meie
mõlemad! Kas saad minult aru, Josef?
Josep. Mis?

Breite. Mina olen isa ja ema ära wi-
jannud jinnu pära! Sina oled mind nü-
kaugele wünnud. - Ma olin juba selle
järja pääl, et isemast ärawifata! -
Nü kaugele oled sa mind wünnud. -
Mulle tuli ainult weel õiget ajal laps-
meelde -!

Peremees (fügawa!). Tüdruk! Rää-
gi! Ja nõnda peab see olema! Nõn-
da peab see olema! Ja keegi ei tohi
mitte sõnagi muuta!

Breite. Jaa, tule tööse! (Josepile)
Mine oma tööse, Josef! Mina
lähen oma tööse! (Peremaene waa-
tab kartlikult kambri uksest wälja)
Aga oma filmapisarad olen ma tate
külma talwe õõ käes ära nutnud!

Ma olen veel kord oma rahu leidnud! —

Ma ei saa enam ühtegi pifarat sinu pä-
rafft nutma! (Pilgates) Sa ossid mind
küll? — Sa ei saa mind nüüd enam ter-
we eluaeg leidma! — Et sa seda tead! Ja
minul ei saa jellega ial tegemist ole-
ma!

Jopp (püsti ajades). Mis see peab tähen-
dama, Breite? (Tuleb talle lähemale)
Breite (käis põlgust). Ära tule mulle
ligi! Sa oled ometi ükskord minu mee-
li walgustanud, et ma ära näen, ku-
hu ma jõudnud! — Nüüd pead sa ka
teadma, kes mina olen! — Kivi-
tükiks olen ma saanud jelle söögai-
vju jeda!

Jopp. Breite! Breite! (Tuleb talle
jälle lähemale) Siis riägi ometi
ükskord ka natuke mõistlikult!
Kas mõistad?

Breite. Ära tule mulle ligi! Sa tead
nüüd, kes ma olen! — Ma olen, ju-
mal teab, nü mõndagi sinu pärafft

ära kandnud! (Kergesti nuttes, mis-
aga koke üle läheb.) Nüüd tahan
ma seda häbi ka wäl kanda. (Tä-
hab mingi sugust tööd kätte wõtta.)
(Peremees-wahib talle juuril filmil
otja. Peremeene on degapidi täiesti
wälja tulnud ja nutab.)

Pöörab Jha, nüüd lähme oma tööse!
Loomad tahawad juba süüa. - Seda
wägifi kinni hoida, mis ei piigi
ja mis-kunagi minu omasolla ei
wõi - ei! - seda juba mitte! Nii pi-
medad ärme oleme! (Pöörab jälle
Josepi poole, kes liikumata paigal
seisab.) Ja wõid nüüd minna, kelle
juurde ja tahad! Mine aga pääle
jelle kändlituid rukujuurde! päewa
kui ööfe! - Ja wõid minu pärast
ka süa jääda. (Ukkelt) Ma jal-
lin seda! Kas saad aru? (Terawalt.)
Ja oled ju minu poja isa! - Aga
meie teame, kuidas meie wähe on
täna ja igawesti! (Hakkab kolde
juures kalitama) Kas said minust aru?

Jõep (Külmalt), liikkab juukse tuka
 otja päält tagasi). Sul on õigus!
 Kindlasti! Kindlasti! Kas või nae-
 ra — — hahaha! — (Gummedalt.) Itga
 teie ei naera mitte — teie põlgate
 mind! — Siis põlake mind! Wüma-
 ti — nõnda ehk ~~gassa~~ nõnda!
 Perweafi on mul üks puhas! —
 (Pöörab minema) Kari taha teile
 enam koormaks olla! (Ajab ennast
 sirgu) Seda mitte! Seda kindlasti
 mitte! Wiha wiha vastu! Külle
 ma oma teed leian! (Lähel wälja.)
 Breite (ilma et peremee ehk pe-
 renadene sõnagi ütelda julgeksiwad.)
 Jja, lähme tööse!

(Besrües.)

